

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska a., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Delbos v Pragi:

Manifestacije prijateljstva med ČSR in Francijo

Francoski zunanji minister je prispel včeraj popoldne v Prago, kjer so ga sprejeli z navdušenimi ovacijami — V Pragi bo Delbos razpravljal s češkoslovaškimi državniki predvsem o razmerju z Nemčijo

Praga, 16. dec. d. Francoskega zunanjega ministra Delbosa, ki je prispel včeraj ob 16.22 iz Beograda preko Badinpešte v Prago, so povsod na češkoslovaškem sprejeli s prisrčnimi in navdušenimi ovacijami. Na območju postaji Sob sta ga pričakovala francoski poslanik De la Croix in zastopnik zunanjega ministrstva dr. Cerný. Posebno slovesen je bil sprejem v Bratislavi, kjer ga je pozdravil župan, ki je poudarjal francosko-češkoslovaško zavezanost in prijateljstvo. Delbos se mu je zahvalil za pozdrav s toplimi besedami ter je izrazil svoje veselje, ker prihaja v prijateljsko državo.

Sprejem v Pragi je bil naravnost veličasten. Na Wilsonovi postaji so sprejeli Delbosa zunanji ministri dr. Krofta, češkoslovaški poslanik v Parizu dr. Osuski, jugoslovanski in rumunski poslanik v Pragi, člani vlade, praški župan, mestni poveljnik general Vojščekovič in mnoge druge ugledne osebnosti. Na trgu pred kolodvorom in po ulicah, po katerih se je peljal Delbos, je bilo zbranih na tisoče ljudi, ki so ga navdušeno pozdravljali. Pred železniško postajo, ki je bila okrašena s francoskimi in češkoslovaškimi zastavami, so tvorili špalir Sokoli in češkoslovaški legionarji.

Delbos se je med ovacijami prebivalstva odpravil v družbi zunanjega ministra dr. Krofta v francosko poslatništvo, kjer bo stalnoval za svojega bivanja v Pragi.

Manifestacije, ki jih je doživel ob sprejemu v Pragi, so ponovno potrdile zavezanost in prijateljstvo med Francijo in Češkoslovaško.

Predmet Delbosovih razgovorov v Pragi

Izmed pozdravnih člankov ob Delbosovem prihodu v Prago so omembe vredna izvajanja glavnega glasila čeških narod-

nih socialistov »Českega Slova«, ki ugotavlja med drugim: Napačno bi bilo misliti, da bi bil Delbos skušal pridobiti Poljsko, Rumunijo in Jugoslavijo za vojaško pomoč v korist češkoslovaške. Francija in Anglija se trenutno trudita sporazumeti se z Nemčijo in bi bila zato slaba diplomacija, če bi skušali obenem potegniti verige okoli nje. Delbos pa ima možnosti, da proučuje mirno sožitje srednje-evropskih držav z Nemčijo, ki ponuja češkoslovaški pogodbo, kakršno je sklenila s Poljsko. Doslej je češkoslovaška smatrala, da je takšna pogodba odveč, ker se sliče obveznosti zagotavljanje pri Društvu narodov. Zaradi izstopa Italije iz Zeneve in izjave Nemčije, da se nikdar več ne bo vrnila tjakaj, se je položaj znatno spremenil. Zato so neposredna pogajanja med prizadetimi državami ostala še edina možnost, s katero računajo v Franciji prav tako kakor v Češkoslovaški. Zato bo trenutni obisk zunanjega ministra Delbosa v Pragi v glavnem posvečen temu vprašanju. Takšna pogodba bi nikakor ne mogla kršiti starih prijateljskih čustev. Češkoslovaška je smatrala nemško-francoski sporazum vedno za cilj svojih prizadevanj in če bi mogla postati mirovna vez med Francijo in Nemčijo, bi to nalogo rada prevzela nase.

Po obisku v Beogradu

Pariz, 16. dec. AA. »Petit Parisien« piše, da so se tridnevni razgovori Delbosa v Beogradu končali v atmosferi sporazuma in pripravnosti, ki se je pokazala že pri prvem srečanju dr. Stojadinovića in zastopnika Francije in ki se je še bolj poudarila, ko sta se oba državnika bolj spoznala in

razgovarjala dalje časa. Delbos je imel priložnost govoriti tudi z voditelji opozicije. Ti razgovori so jasno pokazali, da je vsa Jugoslavija neločljivo zvezana s Francijo in da bi vsaka politika, ki bi skušala kreniti po drugi poti, neizogibno trčila ob absoluten odpor jugoslovanske javnosti. Dopisniška lista je sprejel v zasebni avdijenci Nj. Vis. knez Pavle, ki mu je rekel, da je močna Jugoslavija, živeča v miru s svojimi sosedi, za Francijo mnogo dragocenejši zaveznik kakor ogrožena in razcepljena Jugoslavija.

Dopisnik navaja nato glavne misli podpisanih trgovskih konvencij in pravi: Zvečer pred odhodom iz Beograda se je Delbos sestel s Stojadinovičem, ki mu je potrdil, da se Jugoslavija ne misli priključiti nobenemu ideološkemu bloku in da si hoče poleg francoskega prijateljstva ohraniti popolno svobodo akcije. Podpirati pa hoče sodelovanje med vsemi evropskimi državami in v Beogradu žele, da bi sestanek v Londonu rodil lepe sadove.

Na drugi strani se je zvedelo, da Jugoslavija ne misli priznati vlade generala Franca, kakor so govorili, ampak misli poslati v Salamanco samo opazovalca in informatorja. Njegova naloga bo sliha nalogi francoskih konzulov na ozemlju nacionalistične Španije.

V »Matin« objavljajo Philippe Barres dopis iz Beograda in poudarja, da žele vsi Jugoslovenci živeti v taki Evropi, kjer bi prevladoval francoski vpliv. Francoski govore, da se je Stojadinovičeva vlada oddaljila od Francije. Rečimo, da je res tako, toda, kaj smo napravili v tem času iz Evrope? Kaj smo dopustili, da se je zgodilo

na Renu? Kaj smo napravili iz Društva narodov? Jugoslovenci moramo razumeti! Njihova domovina je od nas bolj daleč kakor od Italije, Nemčije in Rusije. Bodimo z njimi realisti in ne zahtevamo od njih česar sami nismo storili! Mi bi morali naprej tako vplivati na vso evropsko politiko, da bi se začela temeljito spreminjati, in šele tedaj, ko bi taka politika že globoko segla s svojimi koreninami, bi se tudi jugoslovenska politika začela spreminjati.

Pisec omenja, da se je že Laval svoj čas trudil, da bi dosegel sporazum med Jugoslavijo in Italijo. Jugoslavija je danes v skrbni zaradi moči Rima, obe državi, Italijo in Jugoslavijo, pa veže še ista skrb zaradi anslusa. V splošnem pa je Jugoslavija z nami in sicer z vsem srcem. Z nami bo Jugoslavija stala vse, kar je le mogoče in še več, vendar pa ne zahtevamo, kar je nemogoče.

»Homme libre« pravi, da se je Delbos zopet lahko prepričal, da je prijateljstvo med Jugoslavijo in Francijo trdno. Pri tem omenja poudlene demonstracije v Beogradu in pravi:

Vodja naše diplomacije hoče ostati izven vseh dogodkov notranje politike. On predstavlja vso Francijo in ne pozablja, da so pomirjenje med Italijo in Jugoslavijo želeli vsi njegovi predniki.

Katoliški dnevnik »L'Aube« objavlja članek pod naslovom »Jugoslovenska etapa«, v katerem pravi, da je bil sprejem Delbosa v Beogradu morda prisrčnejši kakor v Varšavi in Bukarešti. Navdušenje, ki se je manifestiralo ob tej priliki za Francijo, je bilo viden izraz čustev vsega jugoslovanskega naroda.

Politični obzornik

Vesti o vojni...

Listi so polni vesti o vojnih dogodkih na Španskem in na Kitajskem in mednarodni položaj je tak, da danes ne vemo, ne dandanes nam jutrišnji dan kako posebno presenečenje. Ozračje je nesporno izredno prenapeto zaradi raznih kriz, zato ni nič čudnega, ako človeštvo živi v stalnem strahu, da danes ali jutri izbruhne zopet vojna, nemirnemu bolj strahotna, kakor je bila ona v letih 1914 do 1918., posledice katere še danes ni prebolelo. In res se je bati, da se prične iznova krvavi ples, ki je že enkrat spravil Evropo na rob moralnega in gospodarskega propada. Kakor poročajo listi, se je te dni znani ruski maršal Budenij o veličastni situaciji v mednarodni politiki izrazil tako: »Vojna ni bila nikdar še tako blizu, kakor danes. V prvi vrsti grozi nam. Toda zrastle smo že tako in ojačili smo se že tako silno, da lahko svoje sovražnike pomandamo vse skupaj ali pa posamič, podnevi ali ponoči, pozimi prav tako kakor poleti.« — V češkoslovaškem senatu v Pragi pa je takisto te dni senator dr. Šmeral ob splošni pozornosti izrekel te besede: »Pravkar sem se vrnil z večmesečnega bivanja v Parizu. Prvi vtiski sem ga dobil doma, je bil, da se ljudje tu prav nič ne zavedajo, kako kritične trenutke preživljamo. Šele nedavno sem slišal v francoskem parlamentu ministra, ki je zaupno izjavil poslancem: »Jaz si danes ne upam trditi, da bi ne bili po treh tednih sredi velike vojne!« — To so zelo pesimistične napovedi, ki pa ni treba, da bi se izpolnile!

Na češkoslovaškem in pri nas

O položaju katoliške cerkve na Češkoslovaškem je objavila pred kratkim klerikalna »Hrvatska straža« članek, v katerem je med drugim ugotovila, da »Češkoslovaški novi zakoni o šolstvu ne vsebujejo niti ene določbe, ki bi zahtevala od profesorjev verouk, da bi izven šole vodili učence v cerkev, da je bilo tekom 17 let, v katerih je bila šola popolnoma oropana verskega pouka, vse šolstvo vohče docela razkristjanjeno, da je sedaj v srednjih šolah na Češkem samo 65 odstotkov katolikov, dočim se je 14 odstotkov učencev izjavilo, da ne pripadajo nobeni veri, in da so na češkem vseučilišču v Pragi prišli katoliki v manjšino s 46 odstot., dočim je 21 odst. dijakov brez konfesije. Na tehnikih pa je položaj za katolike še težji, ker je tam katolikov samo še 40 odst.« —

K temu članku pripominja beograjska »Javnost«:

»Povsem naravno je, da je vse to pretirano, zlasti pa trditve, da bi obstojali na Češkoslovaškem kakršnikoli »protiverski zakoni«, razen zakona, ki izključuje posvetno oblast klerikalizma, kar pa nima z vero ničesar skupnega. Pa vzemimo, da je tudi tako, in se vprašajmo: Ako so na Češkoslovaškem srednje šole brez verouka, ako je tako veliko število dijakov, ki so izstopili iz katoliške cerkve, ako je šolstvo razkristjanjeno in ako so še vedno v veljavi »protiverski zakoni« — kako to, da tvori še vedno službena katoliška tako zvana ljudska stranka del vladne večine v tej državi. — Kako to, da češkoslovaški škofje ne objavljajo komunikata, v katerem bi govorili o »sličnih napadih« in »neravnopravnosti katoliške cerkve«, — in končno kako to, da je taki »razkristjanjenosti« in »protiverski« državi vs. stolica v toliko meri na uslugo, da izvaja v njeno korist razmejitev škofij v času njene najdelikatnejše zunanje situacije?

Prebivalstvo naše kraljevine

Kakor izkazuje službena statistika, je imela Jugoslavija koncem leta 1936. 15 milijonov 173.508 prebivalcev. To število se porazdeli na poedine banovine tako: dravska banovina 1.022.063, savska banovina 2.874.896, vrbska 1.160.024, primorska 961.449, drinska 1.753.597, dunavska 2.515.857, moravska 1.588.058, zetska banovina 1.015.997 in vardarska 1.736.157. Na prestolnici Beograd odpade 375.357 prebivalcev. Najbolj je naraslo število prebivalstva v savski banovini in sicer za 18,93%. V dunavski banovini znaša prirastek 6,6%, v drinski 11,56%, v vardarski 11,4%, moravski 10,5%, dravski 7,86, vrbski 7,64, zetski 6,7, primorski 6,3 in v Beogradu 2,47%. Kakor je iz teh statističnih podatkov razvidno, znaša prirastek prebivalstva v dravski banovini samo 7,86 odstotkov. Ni dvoma, da je naravni prirastek dosti večji, zmanjša pa se z odtokom naših ljudi, ki so primorani iskati kruha po drugih banovinah in v inozemstvu. Ako bi vse te mogla prehraniti rodna zemlja, bi bil prirastek prebivalstva v naši banovini gotovo mnogo višji. Kakor vse kaže, se ne more pričakovati, da bi se te razmere v bodoče spremenile.

Sorzna poročila.

Curij, 16. decembra. Beograd 10, Pariz 14.6725, London 21.605, Newyork 432.25, Bruselj 73.46, Milan 22.73, Amsterdam 240.50, Berlin 174.225, Dunaj 80.60 do 81.65, Praga 15.20, Varšava 81.80, Bukarešta 3.25.

Flandin o svojem obisku v Berlinu

Z nemškimi državniki je razpravljal o razmerju med Francijo in Nemčijo

PARIZ, 16. dec. AA. Bivši predsednik francoske vlade Flandin se je po kratkem obisku v Kodanju in Berlinu vrnil včeraj v Pariz. Na vprašanje, kakšen je bil političen pomen njegovega potovanja, je odgovoril poročevalcu Havasa:

1. V Berlinu nisem imel nobenega poslanstva v imenu vlade. Vsak politik ima pravico in mislim tudi dolžnost, da se informira o mednarodnih problemih. Iz popolnoma naravnih razlogov sem pred odhodom obiskal predsednika vlade, ki nam domača zunanja ministrstva, da mu sporočim svoje načrte. Prav tako ga mislim obiskati tudi sedaj po vrnitvi, kakor hitro mi bo mogoče, da ga seznanim s sklepi moje ankete. 2. Zelo sem hvaležen voditeljem nemške politike, ki so me ljubezljivo sprejeli in mi s čim največjo jasnostjo in točnostjo odgovarjali na vpra-

šanja, ki se po moji sodbi tičejo sedanjega in bodočega razmerja med Francijo in Nemčijo. 3. Formalni namen nobenega predloga, ker nisem bil za to poklican; za to gre odgovornost samo vladam, ker me ni nihče prosil, da sporočim karkoli. 4. Po moji sodbi in po tem, kar se je dalo sklepati iz razgovorov o celotnem razmerju med Francijo in Nemčijo glede na glavne mednarodne politične probleme, so neskladnosti v sedanjih naziranjih precejšnje. Vladi bosta imeli nalogo in oni sta tudi docela neposredno zainteresirani pri razvoju dogodkov, da resno proučita položaj in vzajemne koncesije, ki so bile možne ali nemogoče v korist miru med obema državama. Na drugi strani Rena to vsekakor žele, seveda le na drugih osnovah in z drugimi sredstvi.

Japonsko opravičilo Ameriki

Japonska je pripravljena plačati odškodnino za potopljeno topničarko »Panay«

TOKIO, 16. dec. w. Zunanji minister Hirota je izročil ameriškim poslanikom odgovor japonske vlade, ki pravi med drugim:

Zaradi slabega razgleda japonski letalci niso mogli spoznati, ali gre za vojne ladje ali druge parnike, čeprav so leteli precej nizko. Smatrali so ameriško topničarko »Panay« in parnike družbe Standard Oil za kitajske ladje, ki prevažajo kitajske čete. Zaradi tega so jih obstreljevali ter potopili. Čeprav je popolnoma jasno, da je nastal incident zaradi pomote, japonska vlada globoko obžaluje, ker je oškodovala ameriško topničarko in druge ladje Zedinjenih držav in ker je incident zahteval človeške žrtve. Japonska vlada želi izraziti najiskrenejše opravičilo. Japonska vlada bo plačala odškodnino za vso škodo ter postopala na način, ki je primeren glede odgovornosti za incident. Japonska vlada goji trdo upanje, da izredno prijateljski odnosi med Japonsko in Zedinjenimi državami zaradi tega incidenta ne bodo trpeli.

SANGHAI, 16. dec. w. Eden izmed rešenih mornarjev s topničarke »Panay« je izjavil, da je bil razgled med napadom japonskih letal na topničarko izborn in da so japonska letala morala spoznati ladjo, da ni domača. Rešeni mornar je še pred katastrofo skočil v morje, odkoder so ga spravili na parnik »Maine«, kjer je bil potem še ranjen od šrapnela.

Angleški protest v Tokiju

London, 16. dec. AA. Angleški protestna nota, poslana japonski vladi, pravi, da načrtjen napad japonskih letal na angle-

ške vojne in druge ladje pri Nankingu dne 12. decembra celo vrsto vprašanj. Ko našteva podrobnosti o teh napadih, pravi nota, da je angleška vlada zelo zadovoljna, ker je že 14. t. m. prejela od japonske vlade noto, v kateri izraža svoje globoko obžalovanje zaradi teh napadov in obljublja, da bo storila vse, da se kaj takega več ne ponovi. Japonska vlada tudi izjavlja, da bo proti krivcem postopala tako, kakor je to potrebno in bo tudi plačala vso škodo. Japonska nota pa ne omenja napadov na angleške trgovske parnike in zato želi angleška vlada zvedeti ali se bo res vse izvršilo tako, kakor je to omenila japonska vlada. Angleška vlada posebno rada sprejema na znanje omi del japonske izjave, ki pravi, da bodo krivci strogo kaznovani, ker misli angleška vlada, da se samo na ta način lahko prepreči nadaljnji napadi. Angleška vlada opozarja pri tem, da je že pri vseh prejšnjih napadih japonska vlada obljubljala, da bodo krivci kaznovani in da se kaj takega ne bo več ponovilo, vendar pa te japonske obljube niso imele nobenih praktičnih posledic. Zato želi angleška vlada biti obveščena o tem, da bodo krivci res kaznovani in ali bo enkrat res konec takih dogodkov.

Van Zeelandova misija

BRUSELJ, 16. dec. AA. Van Zeeland bo še pred božičem odpotoval v London in Pariz, da poroča o gospodarski misiji, ki so mu jo poverili. Van Zeelandovo poročilo bo objavljeno v začetku januarja.

Fotoklub Ljubljana med prvimi na svetu

V mednarodni konkurenci je zasedel z najboljšim ameriškim klubom prvo mesto in prejel krasen srebrni pokal

Ljubljana, 16. decembra. Včeraj smo poročali o velikem uspehu našega mladega fotoamaterja Marjana Pfeiferja, ki je prejel prvo nagrado v natečaju dunajskega mesecnika »Die Galerie«. Obenem smo izrazili mnenje, da si utegne Fotoklub Ljubljana priboriti tudi krasen srebrni pokal kalifornijskega mesecnika »Camera Crafts«, ker je v zaključnem decembrskem tekmovanju prejel še šest točk, skupaj torej 45. Naša domneva se je že včeraj uresničila. S popoldanskim pošto je namreč prišla v Ljubljano revija »Camera Crafts«, naslovljena na znanega fotoamaterja Ante Korniča. Lahko si mi-

slimo veselje naših fotoamaterjev, ko so v reviji naenkrat zagledali krasen srebrni pokal na ebenovinskem podstavku in v pokalu vgravirano posebno posvetilo ljubljanskemu Fotoklubu — dokaz, da pripada njemu.

Enak pokal, kakor ga vidimo tu na sliki, pa je prejel tudi Fort Dearborn Club, ki je tudi dosegel 45 točk. Med Američani in Ljubljancani se je bil v tej zanimivi mednarodni konkurenci ves čas hud boj za prvo mesto, zdaj je vodil Fort Dearborn Club, zdaj zopet Fotoklub Ljubljana. V novemborskem tekmovanju so pa naši za eno točko prehiteli Američane. V decembrskem tekmovanju sta dosegla Gogala in Gliha za dve svoji deli še šest točk tako, da jih je imel Fotoklub skupaj 45 in se je že zdelo, da bo zmaga njegova. Toda

Američani bi ne bili Američani, če bi malo ne »podrukali« za svoje in tako se je zgodilo, da je dobil Fort Dearborn Club v decembrskem tekmovanju osem točk in se s tem dohitel Ljubljancane. Tedaj so pa Američani uredili zadevo prav po salomonško: Meter visoki, zmagovalcu namenjeni srebrni pokal je ostal v Ameriki in bo najbrž razpisal za drugo leto, a Fotoklub Ljubljana in Fort Dearborn Club prejmeta vsak po en tak pokal, kakor ga vidimo na sliki. Srebrni je tudi ta, le visok je samo 80 cm. Tako je zdaj volk sit in koza cela.

Tekmovanja ameriškega mesecnika se je udeležilo okrog 50 klubov iz vseh krajev sveta, a 16 klubov je bilo pripuščeni v prvi razred in od teh se je po točkah plasiralo le 5 klubov. Na prvem mestu sta kot rečeno Fotoklub Ljubljana in FD klub, ki imata vsak po 45 točk, na 3. mestu Los Angeles Camera Club s 18, na 4. Photographic Society Club of San Francisco s 13, 5. Fotoklub Zagreb s 4 in 6. Miniature Camera Club of New York z 2 točkama.

Pobudo za tekmovanje ljubljanskega Fotokluba je dal Ante Kornič, ki je prvi poslal dela in vzpodbujal še druge članke ter jih pritegnil k sodelovanju. Za Fotoklub so tekmovali in dosegli točke naslednji: Slavko Smolej z Jesenic 11, Ante Kornič 8, Peter Kocjančič 8, Lojze Erjavec 5, Marjan Pfeifer 5, Ivo Gogala 5, Oskar Kocjančič 2 in Maks Gliha 1 točko.

Uspeh Fotokluba Ljubljana je pomemben in časten, saj se je s tem uveljavil kot eden prvih in najboljših fotografskih klubov na svetu. Gotovo je, da bo dalo to našim vrlim fotoamaterjem pobudo za nove uspehe na polju umetnostne fotografije. K lepemu uspehu naše iskrene čestitke.

Jubilej čsl. vojske

PRAGA, 16. dec. g. Predsednik republike dr. Beneš je izdal ob 20letnici ustanovitve in priznanja samostojne češkoslovaške vojske na tujem po francoski vladi na dan 16. decembra 1917. armadno povelje, v katerem pravi med drugim:

Pred 20 leti je bila mednarodno priznana moderna češkoslovaška armada kot simbol in pravni pogoj naše samostojne države. Med svetovno vojno onstran mej in pozneje doma se je znala naša vojska hrabro boriti za skupne ideale človeštva in za nedotakljivost naše skupne meje.

Predsednik republike poziva na dan te obletnice češkoslovaško vojsko, naj ohrani visoke tradicije, dobre izkušnje v vojni umetnosti in hrabrosti njenih dosedanjih članov, obenem pa naj goji tudi vse kreposti, ki so potrebne za ohranitev miru med narodom in po vsej Evropi.

ad japonski odgovor.

Postani in ostani član Vodnikovih družbe!

MATINEJA Z.K.D.

Divne laži

NINE PETROVNE

(ZGODBA VELIKE LJUBEZNI)

Danes ob 14.15 v Elitnem kinu MATICI
Cene od Din 2.50 do 6.50 Dopolnilni sporedi

1000 prosilcev, 700 obdarovanih

Pododbor RK za mesto Ljubljano deli revnim ljudem premog

Ljubljana, 16. decembra. Ko se nam to dni vsiljuje zima z vsemi alabini prilaski, se marsikoga lotijo zimo skrbi. In skrb, kako bomo prešli zimo brez kuriva, ni najmanjša. Tudi ljudje, ki imajo takšne skrbi v Ljubljani, ni najmanj. O tem bi vam lahko mnogo povedali v pisarnah dobrodelnih društev in na socialnem uradu. To dni deli »Pododbor RK za mesto Ljubljano« premog revnim ljudem. To je najlepša prilika, da si ogledamo nekoliko ljubljanske socialne razmere v luči zimske socialne akcije.

Med našimi dobrodelnimi društvi je nedvomno RK najdelavnejši in njegove socialne akcije so najbolj velikepotezne ter smotne. RK v Ljubljani — ki se je prej imenoval Krajevni odbor RK za mesto Ljubljano — se udeležuje na socialnem področju z večjimi pomočnimi akcijami že od l. 1928. Neovomno so ne more polvariti nobena druga dobrodelna organizacija v Ljubljani in v državi, da je izšla za pomožne akcije v 10 letih iz pet milijona Din. kakor ljubljanski RK.

KO SO SE DELILI DENAR...
Ko so se začeli kazati prvi znaki slabih časov ter nastopila krize, ki je varezala tako globoke sledove v vse življenje, je bilo delo dobrodelnih organizacij še lažje. Ne sicer zaradi tega, da bi ne bilo prisiljen ter reševanje, temveč, ker so tedaj mnogo lažje zbirali denar za pomoč. Pripravniki sredstev in njihovih stanov, ki so tudi stali v dohodnosti, tedaj se niso bili obuzavali. Nabirale akcije so imele tedaj še mnogo uspeha. Toda tedaj dobrodelni delavci niso bili še tako bogati izkušeni kakor zdaj. Bili so še zaupljivi ter so radi verjeli v prihodnost in ni jim prišlo na misel, da je človeška narava tako slaba. Zato so se prvi veliki socialni akcije delili prosilcem — denar. Razdelili so okrog 50.000 Din. Razčlenjevanje je bilo veliko; skoraj polovica prosilcev je zelo slabo obrnila denarja po potrebi, ki so jo imeli na tisti dan. Ostali so bili preveč, da bi se obdarovali mogli odreti veselju uram, ki jih je mnil alkohol.

ZA OKROG 300.000 DIN
OBLEK SO RAZDALI
Iskalo se je na bila potrebna kot dobra šola. Pozneje so podpirali prosilce samo z blagom, bodisi z živili, oblekami ali kurjavo. Največja pomožna akcija ljubljanskega RK je bila nedvomno pozimi l. 1932, ko je RK oblekel 1200 revnih ljudi. Spretno propagando so zbrali za okrog 300.000 Din oblek, ki so bile po večini še dobro ohranjene. Zlati bi oblačila akcija ne imela več takšnega uspeha, ker meščani zelo varčujejo tudi pri oblekah in skoraj ne poznajo več pojma »odložena obleka«. Razen tega je pa tudi tedaj več prosilcev, ki prosijo meščane za stari oblake, pa tudi zelo konkratno spretni prekupevalci iz južnih pokrajin, ki ponujajo za oblake preproge ali perutnine.

80 TON PREMOMA
OKROG 700 PROSILCEV
Zadnja leta deli ljubljanski RK revnim oblačilom premog. Ljudje, ki tipe pomanjkanje, pogrešajo pozimi kurjavo skoraj prav tako težko, kakor živila. Revnim družinam je kurjavo skoraj še potrebnejše od specijalnega blaga, saj ne morejo brez njega kuhati. Kurjiva tudi ne morejo priležati. Zato je premog najbolj potrebna, kar lahko RK da revnim ljudem v začetku zime pred božicem.

Lani je ljubljanski RK razdal 8 vagonov kurjiva. To se zdi na prvi pogled mnogo. V resnici nič ne more zahtevati o človeku.

Krstna predstava B. Jevtičeve
»Obecane zemlje« v Trbovljah
Na trboveljskem sokolskem odru je bila podana ta drama v vsakem pogledu častno

Trbovlje, 14. decembra. Prav dober prevod te psihološko globoko zasnovane patriotske drame je preskrbela Rasta Pleskovičeva. Poznamo dobro naš sokolski odri in prav ni nismo bili skopitni, ko smo zvedeli, da je prevzel v svoj repertoar tudi to težko delo. Delo samo je zasnovano na široki osnovi, saj nastopajo v njem poleg zaročnikov »Mlada Bosna« Principa, Gaciničeva, Cabrinovića, Varagica, Daka i. dr. druge zgodovinske osebnosti kot: narodni poslanec Kocić, avstr. zun. minister grof Berthold, načelnik av. v. generalštaba Konrad von Hetzendorf, finančni minister za Bosno in Hercegovino vitez Bilinski, direktor »Fremdenblatta« Molden, zagovornik obtoženih odvratnik dr. Cistler i. dr., vendar pa se koncentrija vse dejanje drame v osebi Principa, ki je glavna oseba te drame. Delo je pisano objektivno in ima za podlago zgodovinske dogodke, ki so se odigrali v Bosni pred in po atentatu. Drama je globoko patriotska in bi morala biti stalno na repertoarju jugoslovnskih gledališč, kjer naj bi se sedanja in bodoča generacija uči nesebične in pozitivne ljubavi do naroda in države, pokaže nam pa tudi s kako veliki žrtvami je bila izvojevana naša nacionalna svoboda.

Na trboveljskem sokolskem odru je bila podana ta drama v vsakem pogledu častno, tako igralsko kakor scenično. Iz vzporedne same se je videlo, koliko ljubljani je bilo vloženo v to delo od strani režiserja br. Milka Raka kakor tudi od vseh ostalih igralk in igralcev.

Glavno vlogo Principa je odigral hr.

ga samega dobrodelnega društva več. Kdor se lahko vsaj nekoliko zamisli v delo, ki ga zahteva takšna dobrodelna akcija, se mora čuditi, kako more zbrati organizacija toliko sredstev. Ako pa na drugi strani pomislimo, da je ljubljanski RK prejel nad 1000 prošelj za premog, sprevidimo, da bi odpadlo na posameznega prosilca — če bi hoteli ustreči vsaj 1000 prosilec — le 80 kg premoga. Po zelo skrbnem rešetanju prošelj se se odločili, da bodo obdarovali s premogom okrog 700 prosilcev po ključu 150, 100 in 50 kg — po številu družinskih članov.

VSEM ALI SAMO NEKATERIM
Kako razdeliti premog številnim prosilec, je skoraj prav tako težko vprašanje. Kakor, kako zbrati sredstva za toliko revnih. Ljubljanski RK se pripravi vselej vse lo na zimo, da zbere sredstva za dobrodelne akcije pozimi. Zbiranje sredstev je za velika umetnost, ki zahteva ne le spretnosti od dobrodelnih delavcev, temveč tudi mnogo naporov in vztrajnosti. Nekaj obhodov ima RK vsako leto o prireditvi v tednu Rdečega križa, pri nas zlasti od kinematografskih predstav Človekoljubno delo RK polpre z denarnim zbiranjem vsako leto tudi mestna občina ljubljanska. Dohodki kresne veselice, ki jo prireja RK, ne naj bi, gredo tudi za premog. Mnogo sredstev pa RK zbore tudi pri dobrotnikih, ki se vedno dajejo po načelu, naj ne vse denarja kaj dela levica. Med rodna podporniki, ki podpirajo RK z večjim zaski, prištevajo Trboveljsko premogokopno družbo.

Prošnje za premog začne deževati že oktobra. Prihajala bi se vedno a zdaj jih ne morejo več sprejemati, ko je socialni obsek že končal svoje delo in doletel ključ za razdeljevanje premoga. Naloga socialnega obseka je bila zelo težka. Preseštati je bilo treba na 1000 prošelj ter izbrati najpotrebnejše prosilce. Delili so s pomočjo takozvanih očetov ubožnih, ki zbirajo polatke o revnih ljudeh po mestnih okrajih. To da, ko so končno ugotovili, da bi bilo treba izmed tolikšne množice prosilcev vendar obdarovati najmanj 700, se jim je samo pa sebi vsiljevalo vprašanje, ali ima kakšen pomen razdeliti premog na tako majhne količine, ko ni prav za prav nikomur pomagan z njim. Obdarovati vse, ali samo nekatere? Zdelo se jim je nepravilnejše, da obdarujejo okrog 700 prosilcev, ker bi se jim ne zdelo pravično, ako bi upoštevali samo nekatere in ker ne morejo preiskovati socialnih razmer slehernega prosilca posebej, da bi izbrali izmed potrebnih se potrebnejše.

ZAPOMNITE SI TEL. ŠTEVILKO 32-18!
V Ljubljani je mnogo revščine, a tudi mnogo socialno čutečih ljudi. Da imajo ljudje pri nas misel za dobrodelne akcije, ni le poklon našim meščanom; iz ob neštetih priklah so pokazali, da niso brezbržni za usodo revnih ljudi. Toda reči je treba tudi, da so meščani precej nezaupljivi in da se ne ogrevajo za socialne akcije zato, ker mislijo, da bi njihov prispevek za dobrodelni namen ne bil dobro porabljen. Takšna nezaupljivost je pa povsem neupravičena v delo Rdečega križa, kjer delujejo — lahko bi rekli — strokovnjaki dobrodelnosti in kjer se ne izgubi niti para; vse porablja v najboljši namene z največjo nevidnostjo. Moralna dolžnost slehernega socialno čutečega meščana je, da se vliani v Rdečim križu (članarstva 24 din na leto). Telefonirajte na številko 32-18! Inkasant vas bo obklical in z njim boste lahko uredili vse, kar zahtevajo pravila Rdečega križa. Ne oklevajte! Mislite v teh dneh na revne ljudi, ki trkajo na vrata vaše hiše. Rdečega križa in stojte v dolgih vrstah pred vrati socialnega urada!

Pahor, kakor da je pisana zanj. Boljšega interpretata si avtor sam ni mogel želeli. Predalec bi zašil, ako bi hoteli podrobno kritizirati ostale igralce in igralkice. Omejitve naj le odločno odigrane vloge bratov: Riharja kot narodnega poslanca Kocića in pozneje kot Wilmarsja, Pjavšaka kot Bertholda in pozneje dobrodušnega ječarja, Odlaška kot Gaciničeva in pozneje kot zagovornika dr. Cistlerja, Levca kot viteza Bilinskega in pozneje policijskega šefa dr. Gerdeja, Raka kot Mihajlovića, Dollmarja kot direktorja »Fremdenblatta« Maldaua in zaročnika Varagica, Sajeta kot Dako ter Paternosta kot zaročnika Pušara. Odlična kot študentovska matič beograjskega predmetja je bila S. Ramovčeva, resolutna nabiralka prispevkov za »Srbsko prosveto« pa S. Sikovškova. Predavateljico Miss v prologu je izborna podala S. Jagodičeva. Ostali igralci so izvršili svojo nalogo dobro, tako n. pr. br. Seme kot Hetzendorf ter nove moči br. Jare kot baron Benko in br. Tori kot Cabrinović. Sta to mlada talentirana igralca, ki mnogo obetata, samo se mora slednja navaditi bolj čiste izgovorjave. Po zabiti pa ne smemo popolnoma nove moči br. Kimovca, ki se je pokazal v vlogi zdravnik dr. Papenheima kot odličnega igralca.

Gledališče je bilo obkrajat dobro obiskano. Številna publika je z največjim priznanjem sledila predstavi ter navdušeno aklamirala vse igralce in to tudi pri odprtju sceni.

Sokolskemu gledališču smo hvaležni za prelepi večer.

Mrtvi in blazni so vmes...

Razprava proti Francu Kramarju je bila preložena — Preiskovalni sodnik naj izpopolni dokazno gradivo

Ljubljana, 16. decembra. Državni tožilec dr. Fellner je na ovačbo mestnega poglavarstva obtožil magistratnega uradnika, Francu Kramarja zločinstva zoper službeno dolžnost, zločinstva utaje ter zločinstva zoper pravosodje in ponarejanja listin. V prvi obtožnici je obtožba trdila, da je Kramar kot likvidator mestne zastavljalnice od marca l. 1928 do aprila l. 1929 v dražbenih zapisnikih ponaredil podpise strank v 82 primerih ter si prilastil prebitke, katere bi morale določiti stranke. Gre za vsoto 12.186 din. V drugi obtožnici pa je državni tožilec obtožil Kramarja, da je lažno pod prilogo izpovedal kot priča dne 3. septembra l. 1936 v pravdi Berte Lampretove proti mestni občini ljubljanski ter da je v disciplinarnem spisu Ivana Medika, vojde mestne zastavljalnice, prečrtal neko besedo ter dal stavku drug smisel.

Razprava proti Kramarju je trajala od pol 9. ure do 10 ure ponoči. Končala se je s sklepom senata, da se ugotovi predlogom branilca in tožilca ter se zaslji še nekaj prič in pribavi nekaj spisov. Ves akt bo torej romal nazaj k preiskovalnemu sodniku, ki naj izpopolni dokazno gradivo. Razprava je bila predložena na nedoločen čas. Tak konec dolge razprave je zelo značilen v tem primeru obtožbe. Poldrugo leto je Kramar že suspendiran in poldrugo leto je imel preiskovalni sodnik, kakor državni tožilec, časa, da podpre svojo obtožbo z vsemi dokazi za krivdo. Na razpravi je obtoženec izpopolnil prav vse obtožbe in je bilo na dani, da na podlagi v poldrugem letu dobljenega materiala nikakor ne bo moglo dokazati Kramarjeve krivde. Branilec dr. Lokar se ni protivil izvedbi novih dokazov, ker novi dokazi za krivdo, ki jih je predlagal državni tožilec, najbrž ne bodo bolj prepričljivi in odločilni za presojo krivde, kakor so bili vsi opredeljeni dokazi. Jasno je, da je obtožba gradila obtožnico na dokazih, ki so se ji zdeli najbolj sigurni. Svoje glavne adute je obtožba že vrgla, nove boljše pa bo težko dobila.

Kramarjev največji greh je bil ta, da je spregel mesto v mestni zastavljalnici kot likvidator in da je po svoji službeni dolžnosti uradoval tako, kakor mu je ukazal šef pokojni Est. Predsednik senata je vzkliznil, ko je državni tožilec hotel vse krivdo naprti Kramarju: »Mrtvi in blazni so vmes! S temi besedami je najbolje označena ta afera. Po obtožbi naj bi bil Kramar kriv za vse nerednosti, ki sta jih morda zakrivila pokojni Est in v blazni nahaajoč se sluga mestne zastavljalnice Jontes. Revizija je ugotovila, da je Kramar s svojo pisavo vnesel v dražbeni zapisnik imena starnk, ki so prejele prebitke na listke. Kramar je priznal, da je v par primerih vpisal imena starnk, ker mu je šef Est naročil, naj tako naredi. Revizija pa ni mogla ugotoviti, da je Kramar dvignil denar namestu starnk, ali da je kako drugače manipuliral ter si prilastil denar. Sicer pa obtožba ni dokazala, da vseh 28 strank ni dobilo prebitkov izplačanih. Revizija, ki je dobavila državnemu tožilecu gradivo za obtožbo, se je izgovarjala, da večine strank ni bilo mogoče izslediti. Obtožba samo domneva, da si je Kramar

prilastil prebitke v vseh primerih, v katerih je Kramar sam vpisal — ne podpisal ali ponaredil — imena starnk. Kramar je pojasnil, da so prišli po prebitke otroci in ljudje, ki niso znali pisati in da je v takih primerih sam vpisal ime stranke. Znano je, da večina ljudi hodi v zastavljalnico »incognito« in da za urad ime sploh ni važno, važen je samo zastavni listek. Listke, ki so se nanašali na prebitke, je pa našla revizija v najlepšem redu. Revizija je tudi izjavila, da so nekateri stranke trdile, da denarja od prebitkov niso dobile, toda odločilo so pričevanje pred sodnijo, ker niso imeli s sodnijo nobenega opravila. Na takem sumu seveda ni mogoče graditi obtožbe. Samo v 4 primerih v vseh 82 primerov, ki so pod obtožbo, je bil navidezno sum podan, da je nekdo dvignil prebitke namestu starnk. Da je ta nekdo bil ravno Kramar, pa ni bilo mogoče dokazati. Ena izmed teh listih strank je izjavila, da je zastavni listek dala Jontesu, Jontes ji pa listka ni več vrnil. Druga stranka se ni mogla več spominjati, kaj se je zgodilo z njenim listkom. Tretja je bila nekda stranka, ki ji ni bilo mogoče verjeti, da ni dvignila prebitka, ker so verodostojne priče izjavile, da je stranka prebitke dvignila, četrta od listih strank je pa že v grobu in je obtožba samo po ovinkih nekako slišala zvoni, da ni prejela prebitka. Očitke utaje denarja z dvigom prebitkov je obtoženec na prvi razpravi v celoti zavrnil.

Glede krive prisega in glede prepreg Nade Lampretove je pa obtoženec z neizpopolnjenimi dokazi ovrgeel svojo krivdo. Sam pokojni Est je pisal Lampretu, naj izjavi, da je sam kriv, da njegove preproge niso bile razstavljene občinstvu in a ogled pred dražbo. Sam vodja zastavljalnice g. Medik je v svoji vlogi napisal, da najbrž niso bile razstavljene. Medik sicer trdi, da je napisal, da »menda« niso bile razstavljene, Kramar pa trdi, da je bilo napisano, da »res« niso bile razstavljene. V spisu je ta beseda zamazana, toda nihče ne more dokazati, da jo je Kramar prečrtal in zamazal. Saj je Kramar iznesel obtožbo, da Lampretove preproge niso bile v redu na dražbi prodane, ravno zaradi tega, ker je v Medikovem poročilu čital, da preproge res niso kazali občinstvu. V Kramarjevem interesu nikakor ni bilo, da pozneje v tem spisu zamaže besedico »res«, saj je vso svojo obtožbo proti Mediku gradil baš na tej besedi. Nekaj s temi prepregami pred dražbo čisto gotovo ni bilo v redu, sicer bi se vodja zastavljalnice Medik ne mogel »premagati« in sporočiti predstojnikom, da preproge menda niso kazali, ako verjamejo njemu, da je napisal »menda« in ne »res«. Kramarja se vse to ne tiče, pač pa vse to kaže na to, da je imel podlago za obtožbo, da s preprogami ni bilo vse v redu. Zaradi svoje vestnosti je prišel Kramar potem na ovačbo Medikovo v disciplinsko preiskavo, kar je zopet značilno za razmere, ki so vladale na magistratu. Neka priča je te razmere takole kara terizirala, ko jo je sodnik vprašal, zakaj ni javila svojim predstojnikom, da je opazila neko nerednost. Nisem neumen, da bom kaj javil, ker sem vedel, da bom jaz kratko vkelel in ne tisti, ki je kriv!

Sneg je nas vrgel iz tečajev

Ljubljana, 16. decembra. Včerajšnji sneg moramo prištevati med solidnejše vzorce, vsaj kar se tiče brozge. Z brozgo smo preskrbeli vsaj do božica. Toda včerajšnji sneg zasluži posebno pozornost zlasti zaradi tega, ker nas je vrgel s tečajev. Njegov vpliv se je kazal že sredi v ljubljanskem prometu in »javne« življenju. Nedvomno se ni nikdar v tako kratkem času sneg vplival na naše življenje tako močno, kakor letos.

Nekateri trde, da je včeraj sneg samo naletal, čeprav je snežilo skoraj ves dan tako rekoč v industrijskem obsegu. Popoldne so padale kakor copate velike snežinke. Zdi se, da so se vremenski bogovi razjezili, ker vedno zabavljamo nad slabo kakovostjo letošnjega snega in so nas skušali zasuti s snegom. Vendar niso imeli drugega uspeha, kakor da je v mestu tu in tam opovedala elektrika, da se je ustavil tramvaj in električne ure ter da smo morali zopet napraviti križ čez telefon. To so pa le malenkosti.

Kljub vsemu so pa morali na mestnem cestnem nadzorstvu začeti razmišljati o »reševalnih akcijah«. Ponoči so orali sneg, a seveda ga niso preorali na vseh cestah. Davi so najeli okrog 100 nezaposlenih delavcev, ki jim je mestni socialni urad dal za prejšnje nakaznice za kidanje snega, za primer, če bi snežilo. Socialno nadzorstvo je zahtevalo, naj mu mestni urad pošlje 200 nezaposlenih. Sneg bi pa radi kitali še nesteti nezaposleni, ki so prosili za nakaznice, a niso mogli dobiti dela.

Ne smete misliti, da je morda zapadlo meter ali vsaj pol metra snega, ker je toliko komedij zaradi njega. Na meteorološkem zavodu so namerili samo 10 cm snega. Davi je bilo le 12 cm vsega snega, s staro podlago vred. Seveda je pa moker sneg mnogo bolj »izdaten«, kar smo se letos lahko že tolikokrat prepričali. To dobro vedo tudi na mestni tehnični t. t. sekciji. Pomislite samo, da je bilo davi t. t. sekciji izključenih v medkrajevnem telefonskem prometu okrog 800 števk! Takšne smole se niso imele, saj je zdaj v enem samem mesecu telefonsko omrežje silno trpelo trikrat. Sneg se včeraj popoldne še ni prijel, ko se je pa zvečer nekoliko shladilo, se je lepil na nje kakor smola. Telefonsko in brzojavno omrežje je pa še mnogo bolj trpelo na podeželju kakor v samem mestu. Davi je bila Ljubljana nekaj časa skoraj povsem odrezana od sveta. Nekaj časa nismo imeli zveze z Mariborom in Trstom, medtem ko smo pozneje dobili vsaj zvezo z Mariborom ter Dunajem in Trstom. Proti Zagrebu, Dolenjski in Gorenjski so pretrgane vse telefonske in brzojavne zveze. Kolikor smo mogli zvedeti, na Dolenjskem naprej od Višnje gore sploh ni snežilo. Tudi na Štajerskem je samo deževalo.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 16. decembra. Na policijski se vedno zaslišujejo mladi vlomilci: Lojzko S. in Julko Z., ki sta priznali, da tudi več tatvin, o katerih je mislila policija, da jih imajo na vesti moški. Včeraj sta povedali, da stanujeta v Sp. Hrušici, nista pa hoteli povedati pri kom. Sebe po daljšem oklevanju je Julka povedala, da sploh nima stanovanja in da sta si uredili zasilno stanovanje na kozolcu na polju, zunaj vasi. Popoldne so ju s policijskim avtom odpeljali tja, kjer so našli celo zalogo nakradene obleke, čevljev, snežak in drugih predmetov, nekaj nakradene robe sta pa že razprodali. Preostalo robo so kriminalni organi zaplenili in jo vzeli s seboj na policijsko upravo.

V začetku decembra sta se Lojzka in Julka vtrihotapili na hodnik liceja in odnesli iz nezaklenjenih omaric dijakinjam Majdi Bizilj 800 din vreden, nov svetel plašč. Jelki Bergant klobuček z rdečim trakom, Nadi Fux zelen klobuček z modrim trakom in volnene, rjave rokavice. Lidiji Debevc rjav klobuček, Zdenki Franzot par rokavic in pas, Tatjani Gorše pa nov dežnik. Videč, kako lahko sta prišli do plena, sta naslednje dni nadaljevali svoj tatinski posel po drugih šolskih poslopih ter ponovno obiskali tudi licej.

Ko sta v torek zvečer vlomili skozi okno v stanovanje Simona Kmetetza na Resljevi cesti 13, sta se v sobah počutili tako domači, da sta nekaj ur tam celo prespali. Kmetetzevi so imeli s služkinjami sploh smolo. Pred meseci je služila pri njih neka Marija S., ki je kradla na debelo, za njo pa je stopila v službo Julka, ki je ostala le malo časa in je potem z Lojzko prihajala ponoči v hišo po lastno svojih bivših gospodarjev pa tudi tovarišč, ki so služili pri drugih strankah v hiši.

V torek je bilo vlomljeno v stanovanje delovodje v pivovarni »Union« Ferdinanda Polaka. Vlomilec mu je odnesel črno obleko, ki jo je stlačil v kovček, obenem je pa ukradel še dve blaziniči, več brisač, žepno uro, nikljasto zappestno uro, nekaj srebrnega jedilnega pribora in 700 din, ki jih je iztaknil v predalu.

V trgovini Petkosi na Starem trgu je nekdo ukradel dobre 3 m črnega moškega blaga in okodoval trgovca za 700 din. Iz predboke kuhinje kraljice Marije v Prečni ulici je odnesel tat svetlorjav plašč in skoraj nov dežnik dvema dijakinjam, ki prihajata tja na kosilo. S hodnika gimnazije na Poljanski cesti je nekdo odnesel dijakinji Svetozari Guštin siv plašč in čepico v skupni vrednosti okrog 700 din. Iz Malenškove mizarske delavnice v Dravljah so odnesli tatovi precej orodja, barve in lakov, tako da so okodovali Malenška za okrog 1500 din.

Postani in ostan član Vodnikove družbe!

KINO MATICA

Danes poslednjič!
Vesela filmska komedija
Njena velika matura
(Unentschuldigte Stunde)
Hans Moser, Gusti Huber, Theo Lingen
Predstave danes ob: 18, 19.15 in 21.15 uri

Beležnica

KOLEDAI
Danes: Četrtek, 16. decembra katoličani: Adela, Albin
DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Njena velika matura
ZKD: Divne laži Nine Petrovne ob 14.15 v Matici
Kino Ideal: Popolni zakon
Kino Sloga: V sedmih nebesih
Kino Union: Dobrotnik človeštva — Louis Pasteur
Prirodoslovno društvo predavanje docenta dr. Matka o arteriosklerozi ob 20. v Delavski zbornici.
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Lestek, Resljeva cesta 1, Ba-hovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Izpod sita

Tista o Stvarnikovi brati ni omejena samo na šefa velikega urada in njegovih 10 odstotkov postranskega zaslužka. Ne. Vzemimo primer, da je nekdo župan, pa bi rad obenem dobavljal svoji občini drva za kurjavo uradnih peč, oves za krmo občinskemu oslu ali karkoli že. Toda je tu vmes zakon in ta pravi: Joki! Član občinske uprave ne sme biti obenem dobavitelj občini. Tu velja seveda v polni meri tudi za župana. Ta zakonska določba je že marsikoga prišla za vrat, da so ga minile vse skomine po dobavih. Zdaj pa recimo, da so nanese pritike in razmere tako, da je nekdo nekje župan, pa je dobavljal svoji občini drva za šolo iz lastnega gozda. Kdor ni nikoli preževal v šolskih klopih in kdor nima lastnega gozda, da bi v njem sekal drva in kuril z njimi šolske peči, bo seveda takoj mislil na Stvarnikovo brato. Komur pa bje v prsih plemenito srce, bo zalil obe oči in se spomnil tistega lepega francoskega pregovora, ki pravi: Tout comprendre c'est tout pardonner.

Pet let »Jugoslovanske revije«

Ljubljana, 16. decembra. Pravkar je izšla zadnja letošnja številka »Jugoslovanske revije«, ki je s tem zaključila peto leto svojega izhajanja. Mimo svojega majhnega, a vendar za naše razmere, ko se še nobena revija za propagando našega turizma ni tako zelo uveljavila, precej pomembnega jubileja je šla tiho in ganiti ne omenja. Skromno, kakor je s svojim delom začela, ga želi tudi nadaljevati. Omeniti vse tisto ogromno propagandno delo, ki ga je »Jugoslovanska revija« storila v petih letih, je nemogoče, vsekakor pa ji je treba izreči javno priznanje, saj je danes med našimi najboljšimi revijami in lahko s ponosom tekmuje z vsemi podobnimi inozemskimi.

Iz zadnje letošnje številke, ki jo je, kakor prejšnje, prav vromot tiskala Narodna tiskarna, omenjamo VI. Regalyjevih »Nekaj problemov naše Kranjske gore«, Panyjev sestavek »Zima v Gorskem Kotaru«, inž. J. Janšev članek »Bohinja pod snežno odejo«, Regalyjev pregled »Tudi naše Pohorje je pokrito s snegom«, Vekaričeve »Refleksije o Dubrovniku«, zanimive odlomke »S poti čez našo Gorenjsko«, ki jih je prispevala Anđ Smuc, kritični Regalyjev članek »Za kulisa našega tujskega prometa«, prof. Fr. Bašev »Predzgodovinske spomenike Maribora«, nekaj podatkov o najbolj znanem in najboljšem pokrajinskem slikarju iz Vojvodine Sebastianu Leichtu, ki jih izpopolnjuje tudi nekaj reprodukcij slik tega odličnega slikarja, in naposled članek »Za boljšo bodočnost našega Guštanj«, v katerem so izražene želje, ki bi jih lahko izrekel veliko naših turističnih krajev.

Novo številko »Jugoslovanske revije«, ki jo vsa leta izhajanja skrbno in vzorno ureja naš uredniški tovarišč g. Vladimir Regaly, krasi tudi veliko slik naših najboljših amaterjev, kakor A. Kornič, Fr. Krašovec, Fr. Pavlina, Cv. Švigič, C. Kunčev, Lojzeta Smuca in drugih. Revija, ki velja za celo leto samo 100 din, se naroča pri upravi v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

Ob petletnem jubileju »Jugoslovanske revije« želimo, da bi tudi v bodoče prav tako častno zastopala naš revijalni tisk in posvečala enako pozornost našim slovenskim turističnim krajem, hkrati pa smo prepričani, da jo bodo njene največje podporne zveze za tujski promet v Ljubljani, Tujsko prometna zveza v Mariboru in banska uprava podpirale tudi v prihodnjih letih in ji tako omogočile še lepši razvoj.

Iz Celja

—c Prijavite se zaradi dodelitve semen-skega krompirja! Mestno poglavarstvo v Celju razglašja: Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani bo razdelila med kmetovalce semenski krompir, priznan po Osrednji komisiji za semenogojstvo. Ker so na razpolago le manjše količine semenskega krompirja, naj bodo kmetovalci-prijavitelji pri naročilu zmerni. Ob naročilu se mora položiti ara in sicer 0.10 din za kg. Cena krompirja se bo gibala med 0.70 in 0.80 din za kg. Prijave se sprejemajo do 5. januarja ob sredo in sobotoh v sobi štev. 23 na mestnem poglavarstvu.

—c V pravoslavni cerkvi sv. Save bo v soboto 18. t. m. »večerjaj« ob 16., v nedeljo 19. t. m. na praznik sv. Nikole, pa bo liturgija ob 9.30.

—c Nesreča na potu. Ko se je vračal 24-letni zidar Jože Potočnik z Zg. Hudinje pri Celju v torek domov, je padel tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Na Razgovo pri Škloji vasi si je 14 mesecev star hčerka nekovega pomočnika Zofija Grelova pri padcu s stola namolila desno podlatico. Istega dne se je ponesrečil 19-letni mesarski pomočnik Ivan Martinčič v Trbovljah. Ko je valil neki sod, ga je sod prihitel k tleni in mu zlomil levo nogo pod kolenom. Ponesrečen se zdravi v celjski bolnici.

KINO UNION

Dobrotnik človeštva — Louis Pasteur

najboljše delo, ki je bilo prikazano na platnu v Ljubljani. Ne zamudite torej priložnosti si ga ogledati.

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

DNEVNE VESTI

Konferenca o povišanju cen premoga za državne železnice. V prometnem ministru je bila te dni konferenca zastopnikov premogovnikov in ministrstva pod predsedstvom pomočnika prometnega ministra ing. Snelerja. Obravnavalo se je vprašanje cen domačega premoga za državne železnice. Cene premoga so ostale iste, kakor so bile v času najhujše krize, dočim so produkcijski stroški v zadnjih dveh letih narasli za okrog 20%. Lastniki premogovnikov zahtevajo naj se cene premoga za državne železnice zvišajo, ker se itak čuti pomanjkanje premoga v naši državi, saj so morale državne železnice kupiti nedavno 83.000 ton premoga v inozemstvu in ga plačati znatno dražje, kakor plačujejo domači premoz.

Kontrola izvoza sadja. V zavodu za pospeševanje zunanje trgovine je pripravljen osnetek nove uredbe o kontroli izvoza sadja. Uredbo mora podpisati še trgovski minister in 1. januarja 1938. naj bi stopila v veljavo.

Nove telefonske zveze z Italijo. Z odlokom poštnega ministra z dne 7. t. m. smo dobili več novih telefonskih zvez z Italijo, med njimi Dolnji Logatec-Napoli, Ljubljana-Franzija, Ljubljana-Gemonio, Maribor-Palanza, Maribor-Napoli, Misljinje-Trst, Misljinje-Reka, Ormož-Reka, in Slovenske Konjice-Milano.

Narščanje vlog pri samoupravnih hranilnicah. Zveza hranilnic kraljevine Jugoslavije objavlja, da so narasle hranilne vloge pri naših samoupravnih hranilnicah v letu 1936 do 1937 za 2140 milijonov ob koncu oktobra tekočega leta. Ta porast bi bil še večji, če bi državni denarni zavodi ne jemali samoupravnih hranilnicam pupilarno varnega denarja in denarja Bratovskih skladnic. Radi tega type zlasti regulativne hranilnice, v katerih so se vloge znižale v zadnjih letih za 200 milijonov.

Carinski dohodki od 1. do 10. decembra so znašali 27.301.793 din. Lani v istem času so znašali 25.988.863 din in so bili torej letos za 1.312.930 din večji. Od 1. aprila do 10. decembra so znašali carinski dohodki 736.982.890 din, dočim je bilo v proračunu določeno 604.420.047 din, tako da znaša prebitok 132.562.843 din. V primeru z lanskim letom so bili letos od 1. aprila do 10. decembra carinski dohodki večji za 184.884.194 din ali 33,75%.

Člani zagrebške Merkurja za Pokojniški zavod v Zagrebu. V torker je bil v Zagrebu informativen sestanek zagrebške podružnice Merkurja, na katerem se je obširno obravnavalo vprašanje razširjenja pokojniškega zavarovanja na vso državo. Zagrebški člani Merkurja odločno zahtevajo, da se na ravi sedanjim zmedam v pokojniškem zavarovanju konec s tem, da se takoj ustanovi v Zagrebu poseben Pokojniški zavod. Do ustanovitve zavoda naj bi na vodila vse posle v hrvaških kraljih Društvo in bolniška blagajna Merkurja po navodilih Pokojniškega zavoda v Ljubljani.

Božični avtoizlet v Gorico-Trst po Vipavski dolini 24. XII. zjutraj ob 6. in zvečer ob 19.30. do 26. in 27. XII. Za navodila se priglasiše takoj na naslov »Druževstvo, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

»Zvončke«, mladinski mesečnik, hoče in mora doseči vse kraje po širnem svetu, kjer žive naši izseljenci, ki so tako željni domače besede iz daljne domovine. Prva (božična) številka 39. letnika »Zvončeka« izide v soboto 18. t. m. Starši, učitelji, naročite list za svojo dečo, domoljubi in mladino, naročite »Zvonček« za našo izseljensko mladež! Uprava »Zvončeka« je v Ljubljani, Krakovski nasip št. 22. List naročite lahko tudi v Učiteljski tiskarni Francišanska ulica 6.

Planinci! V petek 17. t. m. bo predaval v ljubljanski radio oddajni postaji od 19.50. do 20. ure pod nazivom »Deset minut za planince« g. Kveder Janez o zgodovini smučarstva. Planince — radio poslušalce opozarjamo na zanimivo predavanje.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestalno vreme. Včeraj je deževalo in snežilo v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Skoplju. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 15, v Zagrebu 7, v Ljubljani 2,4, v Skoplju 1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 750,5, temperatura je znašala 1,1. Visina snežne plasti 12 cm, barometer se dviga.

Pobegnili so. Od svojega mojstra Ivana Remsa v Ljubljani je že pred tedni pobegnili 17-letni krojaški valenec Ignac Tarc. Fant je dobro obtežen, bil je pa goloflav, ko je pobegnil od mojstra. Po svetu jo je mahnil oni dan tudi 14-letni učenec VI. razreda pom. šol. Ivan Pust, stanujoč v Streliški ulici. Pust je srednje, precej suhe postave, podolgovatega obraza in svetlih las, na desni roki pa mu manjka kazalec. Na sebi ima rjavo ponošeno obleko in rjave čevlje. Od staršev v Slovenjgradu je pobegnili 15-letni učenec Milan Smidhofer. Od svojega očeta Cirila, stanovalca v Gregorčičevi ulici je nedavno in sicer že ponovno pobegnili tudi 13-letni dijak Peter Vidmar. Fant, ki je šibke postave in obtežen v čedno športno obleko, je vzel s seboj kolo ter si preskrbel tudi 1000 din.

Zasedovani tatici. V Končevu gostilno na Jesentah sta prišli te dni 21-letna Pavla R., ki se rada skriva pod tuji imeni in njena tovarišica Marija P., ki je tudi že večkrat sedela v zaporu. Obe sta ukradli v gostilni 30 m platna za ruhe, siv plašč, par čevljev in nekaj drugih predmetov. Tatic, ki sta pobegnili najbrž proti Ljubljani, zasledujejo.

Dve nesreči. Iz Dola pri Borovnici so prepeljali v splošno bolnico 17-letnega Ivana Cepona, ki si je pri smučanju zlomil levo roko. Iz Dol. Logatca pa so spravili v bolnico 33-letnega uradnika Gvidona Mieleja, ki mu je spodrsnilo na snegu v bragu, da je padel in si zlomil levo nogo.

Samomor mladega inženjerja. Včeraj zjutraj se je obesil v Tužli še tehničnega oddelka pri sreskem načelniku ing. Stjepan Ivančević. V smrt je šel po vseh znakih sodeč v trenutni zmedenosti. Pred samomorom je brzojavno povabil svoje na pogreb.

Samomor ošijske plesalke v Bolgariji. V Sofiji se je zastrupila plesalka Ružica Meixländer. Uslužbena je bila v nekem nočnem lokalu, kjer se je zaljubil

v njo lastnikov sin. Bil je ljubosumen na njo in zapiral jo je v hotelsko sobo, kjer je morala presedeti po cele dneve. Nekega jutra so jo našli v sobi mrtvo.

Nove stipendije. Britanska federacija akademsko izobraženih žen nudi za šolsko leto 1938/39 stipendijo 100 funtov sterlingov (okrog 21.500 din) za proučevanje katerega knjižnega ali drugega znanstvenega vprašanja. Pogoji: kandidatka mora stanovati v Crosby-Hallu, in mora doplačati približno 5.400 din za hrano in stanovanje. Šolsko leto je od oktobra do junija. Prijave je treba poslati do 15. januarja 1938. Osebe, ki tmažo že kakor mesto na univerzi, te stipendije ne morejo dobiti. Stipendija Karoline Spurgeon je za knjižne študije. Iznaša takisto okrog 21.500 din za šolsko leto 1938/39. Pogoji: kandidatka mora stanovati v Crosby-Hallu in doplača še 5.400 din. O stipendiji bo odločala britanska komisija do 1. aprila 1938. Prijave je treba poslati do 15. januarja, stipendija teče od 15. oktobra 1938. Vse prijave je poslati ge. Zamboni-Vlajčeva, Beograd, Dobročina 39.

Na moževem grobu se je zastropila. Na pravoslavni pokopališču v Koševu se je zastropila včeraj na grobu svojega moža Franciška Zorič. Popila je večjo količino lizola. Prepeljali so jo v bolnico, toda zdravniki nimajo mnogo upanja, da bi ji rešili življenje.

Nov nemški list v Vojvodini. V Novem Sadu začne te dni izhajati nov nemški list »Volk und Heimat«. List se bo pečal s kulturno umetniškimi vprašanji v naši državi živčih Nemcev in urejeval ga bo Franz Hann.

Zrtev avtomobilske nesreče. V Sladojevcih blizu Virovitice se je pripetila včeraj težka avtomobilska nesreča. Avto je povozil pečarja iz Slatine Mato Bošnjaka. Zlomilo mu je obe nogi, razen tega se je pa tako pobil po glavi, da je kmalu po prevozu v bolnico umrl.

Za božične praznike — s Putnik-ovim cenemim izletom v Trst in Gorico.

Silvestrovanje v Opatiji — s Putnik-ovim izletom.

Proteus, naša edina poljudna prirodoslovna revija. Izšla je 8. številka (IV. letnik) te priljubljene revije za poljudno prirodnoznanstvo z bogato in zanimivo vsebino kakor vselej. Izdajatelj takšne revije pri nas ni trgovska zadeva, saj morajo izdajatelji (Prirodoslovno društvo v Ljubljani) vedno računati z velikim rizikom. Delo izdajateljev in sodelavcev ni plačano. Kljub mnogim težkotam izdajatelj je revija lepo opremljena in bliski so vselej bogato ilustrirani. V 8. številki je izšel obširnejši članek R. Bačarja o življenju ptic, zlasti mnogo zanimivosti v času valjenja. Marsikaj novega bo čitatelj zvedel iz članka Fr. Dobrovoljca o Charlesu Nordieru, »ilirskem prirodoslovcu, Francozu, ki so ga Napoleonove vojne zanesle v naše kraje. Posebno pozornost zasluži M. Zgonikova geološka študija »Dravsko polje in njegovi sestavni deli«. Med drobižem je mnogo zanimivih notic za vsakogar. Posebej opozarjamo na notico o novem volščinu — alpski volčar — (Daphne alpina L.), ki so ga nedavno odkrili na Lisci in ki baje raste tudi drugje na ozemlju bivše Spojene Štajerske. Proteus izhaja po desetakrat na leto. Pri njem sodelujejo naši najboljši prirodoslovci.

Iz Ljubljane

Obupne razmere z električno razsvetljavo v šiski. Prebivalci šiske se po pravici pritožujejo, da vladajo glede električne razsvetljave v tem delu razširjene Ljubljane naravnost obupne razmere. Kar na lepem odpove elektrika in sicer navadno takrat, ko ljudje že najbolj potrebujejo jo. Komaj je včeraj zapadlo nekaj novega snega, že je električna razsvetljava v šiski zopet odpovedala. Tako je bila vsa šiska vso noč pogreznjena v temo in ljudje so si morali pomagati s svečami, če so jih sploh imeli pri rokah, drugače so pa morali sedeti v temi. Koliko sitnosti, nepriklj in skrbni povzroča to ljudem, si lahko mislimo. Gorje človeku, če ima v hiši bolnika ali novorojenčka. Električno razsvetljava imajo ljudje v hiši zato, da jim ni treba imeti sveč in petrolej, v šiski je pa baš narobe. Ker se te nevednosti z elektriko v šiski neprestano ponavljajo, bi bil že res skrajni čas poskrbeti, da bi prenehale. Pa menda vendar zdaj še elektrika sama ne protestira proti pogodi med Električno zadruho in mestno občino?

RAZSTAVA SPLITSKIH PREPROG

v »Vezdici« od 14. do 24. decembra 1937.

Iz Delavci Strojnih tovarn — pozor! V svrhu sestave prijav, ki jih mora sleherni delavec predložiti sodišču, se javite sigurno v petek in soboto dopoldne odn. popoldne v prostorih zaupniškega zbora v Delavski zbornici — I. nadstropje.

Iz »Skedenje, zavlatno Kranjevo komedijo, ki je bila sprejeta z velikim jaudusenjem in z aplavzi pri odprti sceni, ponovo Sentiakobčani na splošno željo nepreklicno poslednjič v soboto 18. in nedeljo 19. t. m. ob 20.15. Igra je dosegla pri vseh dosedanjih vpriizitvah velik uspeh. Razgibanost dejanja, vedra vsebina in razna komična situacija nudijo gledalcem dve tri vesele zabave in pristržnega smeha. Sodelujejo prvi igralci Odra: Gnidovec, Košak, Lavrič in drugi. Kdor se hoče od srca nasmejati, naj posejti predstavi. Ker je bila tudi zadnja predstava polno zasedena in je odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, kupite vstopnice že vnaprej.

Iz Predavanje društva »Sotac«. V soboto 18. t. m. ob 20.30. bo v saloju pri Levu predavanje g. dr. Kyovskega Rudolfa, sodnika iz Novega mesta. Predaval bo o zelo aktualni in zanimivi temi: »Japonsko-kitaška vojna in vzhodno vprašanje«. Danes, ko živimo v splošni evropski zmedbi, je treba poznati pomen spota na Daljnem vzhodu, ker nas to vprašanje tudi posredno zadeva. Vabimo vse članstvo »Sotac« in naša prijatelje, da se tega važnega predavanja, ki bo prvič v Ljubljani polnoštevilno udeleži. Vstop prost!

u— Predavanje Jadranske straže. Jutri ob 20. priredi Krajevni odbor JS skupno s Krajevnim odborom — železnica v dvorani »Sloga« (vhod iz Pražakove ul.) svoje drugo predavanje. Predaval bo g. dr. Branko Alujevič o velenimivni temi »Jadran — naš življenjski interes«. Vabimo vse članstvo Jadranske straže, da se udeleži tega zanimivega predavanja tudi s svojimi prijatelji in znanci. Začetek točno ob 20. uri. Vstopnice ni.

Iz Stalno omizje kavarne Zvezde je darovalo 60 din za revno družino, stanujočo v hlevu v Štepanji vasi. Denar je na razpolago v upravi »Slovenskega Naroda«.

Iz Pedagoški tečaj za starše na Višni. Jutri zvečer bo predaval g. dr. St. Gogala »Vzgojna pomoč ob razvojnih krizah mladosti«. Predavanje bo ob 20. na viški ljudski šoli. Vstop prost.

u— Kakšno naj bo božično darilo, ki ustreza vsakomur v radost in veselje, Vas pa ne bo občitno bremenilo? Tivar oblike so edino darilo, ki vsakega presenetljivo razveseli in je v trajen spomin. Soproj daruje soproji, soproga daruje soprogu in stariši seveda svojim ljubljencem, otrokom. Dobili smo v to svrhu velikansko pošiljko moških oblik, ženskih sukenj in damskih plaščev itd. Prekrasni moderni kroji visoke kakovostne vrednosti, po naših znanih nizkih cenah. Pridite, v Vaso korist Vam bo! V nedeljo 19. t. m. ves dan odprto. Tivar oblike: Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova ul. 54 nasproti glavne poste.

* Rezervnim oficirjem javljamo, da se bo b zbirale železniške legitimacije pri pododboru Uduženja rezervnih oficirjev v Ljubljani v svrhu podaljšanja pravice za polovično voznino v letu 1938. med uradnimi urami, ki so vsak torker in petek od 18. do 19. ure. Do 21. t. m. oddane železniške legitimacije se bodo vrstile v petek 24. t. m. Kdor ne more priti osebno, naj priloži 10 din za takeo in noštnino Pododbor Ljubljana.

Iz Viški opolo lit. Din 10. — p. ul. Goštilna »Lovšine Gradišče 13.

Iz Kolesa krajevo. Na Masarykovi cesti je nekdo odpedal Petru Kogoju 500 din vredno kolo, znamke »Elitec, 500 din vredno kolo znamke »Rosler« je bilo ukradeno Leopoldu Mišu in sicer izpred Stritarjeve kavarne na Vidovdanski cesti.

u— Filozofsko društvo priredi v soboto svoje drugo predavanje. Predaval to šel primarij v pokouju dr. Franc Derganc: »Filozofija in medicina. Predavanje bo v soboto v mineraloškem inštitutu na univerzi ob 18. Vabljani vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

u— Društvo »Tabora, Drveni ob 20.30 bo redni članski sestanek v kemični predavalnici realke. Predaval bo g. prof. Tone Oven o češkoslovaški državi. Predavanje bodo spremljali skiptični slike. Prijatelji društva vjdno vabljani.

Iz Maribora

Gledališče. Drveni Lo namestu opereta »Pod to goro zeleno«, ki mora odpasti zaradi zadržanosti vojaške godbe, vpriizoritev treh Snuderlovih skečev »Lopovščine«. Predstava bo za red D. V kratkem bo premijera Gilbertove operete »Noč v Kairu«. To je izvrstna moderna opereta znanega skladatelja, ki je imel že pred vojno velik uspeh s evoliimi deli.

Nesramnost brez primere. V neki mariborski tekstilni tovarni je zaposlen neki inozemec kot tkalec-mojster z izredno visoko plačo. Delavci se ga boje kakor vrag križa, saj stresa svojo surovost kjer le more. Uboji delavci so temu gospodu inozemcu vse preje kakor ljudje in jih obkłada z vsemogočimi priimki. Nekot se je ta naduti tujec izjavil nekim delavcem, seveda v nemščini: »prokleti delavci naj je čebulo in kruh, druga ne zaslužijo. Komentar je tu nepotreben.

Prva božična drevesa na mariborskem trgu. Včeraj so se pojavili prvi prodajalci božičnih dreves v Mariboru. Pred stoletno je nastal pravcati smrekov gozd. Ker je Božič še daleč, seveda tudi kupec ni bilo dosti. Cene božičnim drevesom so od 15 do 80 din.

Ljudska univerza v Mariboru. V petek 17. t. m. bo v mariborski ljudski univerzi govoril razvatelej g. Zor iz Ljubljane o pariski razstavi. Zanimivo predavanje bodo pojasnjevale številne skiptične slike.

Maribor v megli. V torker zvečer so bili Mariborčani presenečeni. Vse mesto je bilo že pozno popoldne zavilo v tako gosto meglo, da celo avtomobilski reflektorji vozačem niso dosti pomagali. Take megle niti najstarejši Mariborčani ne pomnijo.

Trgovina na zlato nedelje. V nedeljo pred Božičem, 19. t. m. na tako zvano »zlato nedeljo«, bodo v Mariboru po odredbi tukašnjega Trgovskega združenja trgovine ves dan odprte.

Obdukcija brez uspeha. Poročali smo o preiskavi v Breestnici, kjer je ljudska govorica osumila neko služkinjo, da je zastrupila svoje tri male otroke. V ponedeljek so pri Sp. Sv. Kungoti izkopali truplo njeneza zadnjega deteta in državno tožilstvo je odredilo obdukcijo. Ker pa je bilo trupelce že razpadlo, obdukcija ni imela nobenega uspeha.

VIM čisti vse

tudi PEČNICE in PLOŠČICE!

Brez posebnega drgnjenja z malo Vima se očistijo temeljito tudi velike površine!

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Četrtek, 16. decembra: Bela bolezen. Red B Petek, 17. decembra: Ob 15. uri: Firma. Dijaška predstava po globoko znanih cenah od 14—2 din.
Sobota, 18. decembra: Bela bolezen. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol
Nedelja, 19. decembra: Ob 15. uri: Šimkovi. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20. uri: Beraška opera. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol
Ponedeljek, 20. decembra: zaprto.

Premiera Bourdetove komedije »Svedrovec (Fric-frac)« bo predvidoma prihodnji teden. S to igro dobi naša drama nov zabaven komad na repertoar; lahkotni komedijski slog, gladki dialogi, živo dejanje in izvrstno orisani pariski tipi svedrovec bodo občinstvo gotovo zelo zabavali. Režijo ima ing. Stupica.

OPERA

Začetek ob 20. uri
Četrtek, 16. decembra: Ančka. Red Četrtek, 17. decembra: zaprto
Sobota, 18. decembra: Ančka. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Predstava v korist Druženja gledaliških igralcev.
Nedelja, 19. decembra: Ob 15. uri: Amakonke. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Manon. Gostuje ga. Zlata Gjunganec. Izven.

Ga. Zlata Gjunganec-Gavella nastopi v nedeljo zvečer v vlogi Manon, v kateri je prav gotovo nedosegljiva. Prihodnje njeno gostovanje je v torker, dne 21. t. m. in sicer v opereti »Vesela vdova«. Oboje gostovanje izven abonmaja in veljajo znižane cene.

Tomažič prepeljan v sodne zapore

Mengeš, 16. decembra
Prebivalstvo Mengeš in okolice se vedno živahno razpravlja o krvavem zločinu na Pristavi, pomiluje ubogo žrtev 73-letno Marijo Šimenčev ter obsoja podvljanega morilca. Včeraj popoldne je bila obdukcija trupa zločinčeve žrte, ki so ga prenesli v ta namen v mrtvašnico na pokopališče farne cerkve. Obdukciral ga je zdravnik dr. Polec iz Kamnika, prisostvoval pa je sodnik g. Potrata. Raztelesenje je pokazalo, da se je morilec lotil nesrečne Marije Šimenčeve s topim predmetom, s katerim je zadal osem udarcev, tako, da je imela lobanjo osemkrat prebito. S topim predmetom se je zločinec lotil tudi Marije Šimenčeve mlajše ter ji zadal k sreči le lažjo rano na desnem senu in se je hči zaradi udarca le za kratek čas onesvestila.
Umora osumljenega Ludvika Tomažiča, bivšega rejenca šimenčeve so orožniki včeraj zasliševali vse dopoldne, pa tudi po obdukciji, vendar je ostal pri svoji trditvi, da

ni zagrešil zločina. Ni pa mogel navesti alibija in dokazati, kje je ob času zločina, oziroma kje je bil po 20. uri. Izpoved mlajše Šimenčeve je popolnoma jasna vendar Tomažič taji, da bi se sploh v ponedeljek zvečer zgledil pri njih. Orožniki so tudi ugotovili, da je bil Tomažič v torker dopoldne res v neki gostilni v Mostah, kjer je napajal voznike, ne more pa dokazati, odkod je imel denar.

Včeraj popoldne so orožniki prepeljali Tomažiča v zapore kamniškega sodišča, kjer bodo nadaljevali zaslišavanje. Na podlagi že zbranega obremenilnega materiala je verjetno, da bo krvavi zločin kmalu pojasnjen.

Pogreb pokojne Šimenčeve je bil danes ob 10. dopoldne ob ogromni udeležbi prebivalstva iz Mengeš in okolice.

Službena vremenska poročila

po stanju z dne 16. decembra
Mariborska goča in Pohorski dom: —3, visoka megla, južen sneg.
Ruška goča, Klopni vrh, Pesek: —1, visoka megla, jugozapadni, 30 južnega snega na 55 podlage.
Goča pod Kopo in Senjorjev dom: —1, visoka megla, mirno, 50 južnega snega na 60 podlage.
Rimski vrelec: —2, snož, 15 južnega snega na 40 podlage, za smuko neugodno.

Poročila z Gorenjskega so radi pretrganih brzozajnih žic izostala.

SPORT

— T.K. »Skalec« Jesenice priredi od 25. do 31. decembra smučski tečaj na Rožici (2½ ure nad Jesenicami). Tečaj je namenjen začetnikom in onim že izvežbanim smučarjem, ki se želijo izpopolniti v alpskem smučanju. Tečaj bo vodil vrhak Praček Ciril a še dve najbojšima učiteljsma »Skalec«. Primernosti smučišče na Rožici ni potrebno poudarjati, saj ima Rožica že kar malo tradicijo v alpskem smučanju in so se gori vzgojili naši najboljši tekmovalci (Praček, Heim itd.). Rožica je znana tudi po svojih vedno solidnih snežnih razmerah. Tečajnina znaša din 100. Prehrana in prenočnina v koči na Rožici (din 35 do 40 dnevno).

Iz Ljutomera

— Bralno društvo v Veržehu je v novembru vpriizorilo v dvorani g. Hedžeta Zaloigro »Za pravdo in srec«. Igra, pri kateri je sodelovalo nad 35 igralcev, je bila prav lepo podana ter ji je številno občinstvo napeto sledilo, igralce pa za njihova izvajanja toplo aplavdiralo. Tudi pri ponovitvi Zaloigre je bil zelo lep obisk. Pri obih predstavah je sodeloval tudi društveni pavski zbor in zapel več pesmi, ki so priredile še bolj povzdignile. Za Stefanovo pa pripravila isto društvo gledališko igro »Stari grehi«. Pravijo, da se nam obeta prijetna zabava in mnogo smeha.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 3 Din

SNEŽNE ČEVLJE, GALOSE, kakor tudi druge čevlje, popravlja »Express« brzopopravljalnica — Sv. Petra cesta 6 2900

NAMOČENO POLENOVKO dobite pri I. Buzzolini, Lingarjeva, ulica, Za škofijo. 2906

KLISEJE
Vse vrste
JUGOGRAFIKA
V PETRA NAŠP 23

hiše, gospodarskih poslopj, vrta itd. Vodmatski trg 4, bo 23. decembra ob 10. uri, sodišče, soba 16. Najmanjši ponudek 105.368.50, kavcija 15.810 Izrabite priložnost. 2900

NOVI MODELI
Zimske suknje, nepremočljive Hubertus plašče, obleke, perilo t. t. d. prodajamo še vedno s znatnim popustom.

PRESKER
Sv. Petra cesta

KUPIM
Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

FAERNO LOKOMOBILLO najmanj 60 HP normalne zmogljivosti kupim. Prepise papirjev o kotu pošljite na Simon Weisz, Sombor. 2905

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

*
Največje izbira!
*
Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

H koncertu Ljubljanske filharmonije

Nekaj besed o tej naši važni glasbeni ustanovi, ki priredi v petek zvečer v unioński dvorani koncert

Ljubljana, 16. decembra. Najvažnejši dogodek na področju našega najpomembnejšega glasbenega prizadevanja je brez dvoma ustanovitev orkestra ljubljanske filharmonije, kajti s tem je dobila volja to orkestru naše glasbe na evropsko višino, prvo konkretno obliko. Skladniki so sicer svojemu stanu primerno znanevali z glasovizumom, ki se spominja žalostne usode »Slovenske filharmonije«, rodoljubi so vneto zatrevjali, da je naša domača vokalna glasba, v kateri smo dosegli svetovno priznanje uspeha, skratka ljubljanske filharmonije je doživela ob svojem rojstvu dokaj hladni sprejem in če bi v resnici poslušala »glas milice narodne«, ki je boje božji glas, bi takoj izfilnila svojo čisto dušo. Toda glejte, ta naša filharmonija pripravljiva že svoj omini koncert in prav nič ne kaže, da bi mislila na bridko smrt. Nasprotno, v trdem in nesebičnem delu je ta otrok odrasel prvimi letavami in gleda s pogumom v bodočnost.

Od prvega nastopa (29. III. 1936) je izvajal orkester dela: Berlioz, Francka, Raband, Dukasa, Sibelija, Sostakoviča, Suka, Borodina, Čajkovskega, Elberta, Liszta, Corellia, Havdna, Webera, Debussyja in skladbe domačih skladateljev Bravničarja, Osterca in Skerjancja. Že kvantitativno predstavlja delo ljubljanske filharmonije lep doprinos k razširjenju smisla za simfonizno glasbo, razsega kvaliteta reprodukcije del in nam iznema priča o pomembnosti in življenjski sili tega orkestralnega telesa, čigar jedro tvorijo pošteniki, člani opernega in rudijskega orkestra, loredi ladje, katerim je delo v ljubljanski filharmoniji žrtvovanje tako potrebna, pa tudi skopo odmerjena proslava časa. Sedaj bi mi skoraj združila izpod peresa prelepa, a žal tako obrabljena fraza o idealizmu. Da, prikladi, da bi jo nagradili, je zelo primerna, vendar mislim, da morajo delati ljudje karkoli tudi brez idealizma, enostavno iz nujnosti. Veliki razvoj svetovne instrumentalne glasbe, ki ga je prinesel s seboj 19. stoletje in tudi najnovejši čas, je prisilil tudi nas, da si ustvarimo svoj simfonizni orkester, zvočnik, ki je posredoval misli najširšim množicam. Druža, nekoliko provincijalna nujnost, pa je ta, da si hoče naš gozdbnik izločiti moralno in materialno svoj družbeni položaj, saj spravljajo še danes muzikalno v en koš kmečkega harmonikarja in člana orkestra, češ, muzikant je pač muzikant. Iz te dvojne nujnosti se je rodila ljubljanska filharmonija in iz te nujnosti raste kulturna in človeška samozavest njenih članov.

Razmere v katerih je morala delati dosedaj ljubljanska filharmonija, niso bile baš rožnate, saj je nad vsakim koncertom visela težka skrbi za goli obstanek orkestra. In vendar pripravljiva ljubljanska filharmonija že svoj omini koncert iz lastnih moči, brez vsake pomoči kulturnih in javnih ustanov. Vedno vadri inicijativni predsednik g. Niko Strlof, vodi z vso široko modrostjo ter ve-

svojno resno in iskreno voljo po dvigu naše simfonizne produkcije. Prav je, da ni ostalo pri doseganju praktični sestavljanja epredov, na katerih je bilo izvajano vedno le po eno domače delo, saj bi tako mogli s časom dobiti vtis, da so domača dela sprejeta na program le iz neke prisiljene želje. Stojan je torej korak naprej v smislu čim manjši šablonskega sestavljanja sporedov, ki bo dal delavnosti naših skladateljev novih pobud za ustvarjanje simfoniznih del in morda si več daleč čas, ko bodo tuja dela — Beethovenova III. simfonija — v manjšini.

Nastala leta 1887 in je bila konec istega leta z velikim uspehom prvič izvajana. Spada med najpomembnejša dela enega največjih nemških skladateljev 19. stoletja, J. Brahms (1833—1897) rojen v Hamburžu, je eden izmed najbolj nemških skladateljev svoje dobe in svoji narodnosti, za kar je imel vse pogoje v svojem resnobnem, severnjakem značaju in pa v zanimanju za nemško ljudsko pesem, na katero se tako pogosto aaslanja v svojih delih. Morda je ironija usode, da se je ta izrazil nardje tako vehe-

Tujsko prometno društvo v Kranju

je imelo v torek zvečer občni zbor, ki pomeni važen preokret v društvenem življenju

Kranj, 15. decembra. Sinoči je v prostorih hotela »Kranjski dvor« zborovalo »Tujsko prometno društvo«. Letošnji občni zbor je bil v znamenju najlepše sloge, harmonije, solidarnosti in pomirjenega duha. Zbora so se udeležili predstavniki vseh skupin, ki so bili tudi izvoljeni v odbor. Nekdanjih razprtij in osebnih dvobojev, ki so se večkrat dogajali tudi na občnih zborih sicer povsem nepolitičnega Tujskega prometnega društva je sedaj na srečo vsega Kranja konec. Udeležba številno sicer ni bila velika, vendar pa večja, kakor druga leta. Razveselivo je zbrati, da so prišli na občni zbor in v odbor ne samo predstavniki vseh skupin, temveč tudi vse glavne vodilne osebnosti gospodarskega in političnega Kranja, katerih beseda in volja nekaj zaležejo. Novi odbor, sestavljen iz najvišjih predstavnikov vseh gospodarskih panog, bo z lahkim dosegel lepe uspehe, ker ima za seboj podporo in simpatije vse javnosti, pa tudi občine in države. Navzoča sta bila tudi sreški načelnik dr. Lipovšek in župan Cesenj. Zveza za tujski promet v Ljubljani je poslala kot svojega delegata ravnatelja g. dr. Živka. Pod takšnimi okoliščinami je občni zbor letos potekel z največjim uspehom in za društvo, ki stopa v 60. leto svojega obstoja, se je pričela nova doba dela in mira.

Po uvodnih pozdraynih besedah je predsednik g. Miro Peterlin prebral glavne odstavke iz poročila gostinskega referenta na plenarni seji zbornice za TOI in s številnimi jasno pokazal, kaj je tujski promet pri nas, kaj drugje in koliko storiimo za njegovo povzdigo mi, koliko sedne države. Tačnik g. Kožman je podaril, da ima Kranj podane vse naravne pogoje, da postane za tuice privlačen, treba pa je ustvariti še umetne pogoje: ceste, vodovod, kopališče »Putnik« itd. Društvo je budno spremljalo vse akcije za opešavo mesta. Delo pisarne se je podvojilo. Statistika tujece kaže vsako leto večji obisk. L. 1931 je obiskalo Kranj 1740 tujecev, letos do novembra pa 3585. Pa pa je, da večina ostane le na dni članov šteje društvo 73. G. Joško Majdič, ki je bil 30 let blažajnik je funkcioniradi bolnosti odloži. Sporovi se mu pisarna zahvala. Dohodkov je bilo konec l. 1936 5710 din, izdatkov pa 5378 din. Člansarina ostane nadalje 20 din letno, skušar se bo pridobiti novih članov in zlasti mladino pritegniti k delu.

V odbor so bili soglasno izvoljeni gg.: Peterlin predsednik, Gorjanc podpredsednik, Kožman tačnik, Matevž blaginik, odborniki pa: Pock, dr. Megušar, Mayr R. Lieberl in Bohn; namestniki: Kern, Lajb, Rangus, Trčon; nadzornika: Berjak in dr. Šilar. Pri določanju programa za l. 1938 se je razvila živahna debata, zlasti kje naj se postavi paviljon za »Putnika«. Izrazila so se razna mnenja. Župan Cesenj je poročal o paviljonu konališč in vodovodu. Povedal je, da priključek predvorskkega vodovoda k tupaliskemu in Kranju pomagal, ker so cevi od Tupalice do Kranja preozke, da bi toliko vode požirale. Kranj pa potrebuje vedno več vode. Po-

mentno upri Wagnerju, da je navezal na tradicije dunajske klasične, zlasti na Beethovna, vsekakor je prav ta rivaliteta med Wagnerjem in Brahmsom določila Brahmsu pomembno mesto v glasbeni zgodovini. Brahms ne predstavlja v glasbi nikake nove epohe, vendar je izpolnil važno poslanstvo: proti demagogiji Wagnerjeve glasbe je postavil princip klasične, to je princip humanitete, princip uravnovešene in discipliniranega človečanstva. Njegova glasba je absolutna in vezana na strogo tradicionalno formo, vendar ji ne manjka nikjer poezije. V nasprotju z Wagnerjem (Thomas Mann ga je v nekem eseju označil za genialnega diletanta, ki se je posluževal v glasbenem smislu primitivne tehnike »Leitmotiv«, obravnava Brahms teme po zakonih glasbe, zna jim pa dati vedno drugačno vsebino. Navzlic klasičizmu ne manjka Brahmsu glasbi burnega patosa in vznemirjenosti, saj je bil otrok svoje dobe. Vendar je nam Slovanom Brahms v bistvu tuj, njegove severnjake narave ni moglo dunajsko življenje do kraja izpremeniti, to kar nam ga še najbolj približa, je njegova človeška veličina in zlasti prijateljstvo, ki ga je izkazoval Dvořaku.

Skušnje za koncert so v polnem teku (orkestr vadi v koncertni hotelu Mikli, ki jo je lastnik dal brezplačno na razpolago) in vse kaže, da bo orkester skrbno pripravljen na prihod dirigenta dr. Scherchana, ki bo dal skladbam končno obliko. Vsekakor bo koncert ljubljanske filharmonije dosegel prve vrste, za kar nam jamčijo tako spored kakor tudi izvajalci sami.

telju ponudi whisky, pa postavi steklenico na mizo, a sam gre gledat skozi okno.

Alfred Abel umrl

V nedeljo je v nekem berlinskem sanatoriju umrl znani filmski igralec Alfred Abel. Pokojni je eden najstarejših in tudi najpomembnejših filmskih igralcev, ki ga poznamo še iz časov nemega filma. Eleganten petdesetletnik je nastopal večinoma v resnejših vlogah, bil je pravi oče noblesse. Igral je najrazličnejše vloge in v nobeni ni njegova umetnost odrekla. Bil je zlasti dober v vlogah bogatih predsednikov in generalnih direktorjev.

Abel je bil rojen 12. marca leta 1880 v

Leipzigu. Najprej je hotel postati gozdar, pozneje vrtnar, izgovec in risar. Naposled je prišel h gledališču in odšel k filmu, v času, ko je bila filmska umetnost še v povojih. Starjši obiskovalci kinematografov se bodo še spominjali njegove prve pomembnejše vloge v znamenitem nemem filmu »Dr. Mabuse«. Sodeloval je tudi v naših filmih »Saphor«, »Plamen«, »Finance velikega vojvode« in v veličastnem »Metropolis«. Leta 1929 je ustanovil produkcijo Alfred Abel. Pozneje je sodeloval tudi pri zvočnem filmu in se ga bilo ljubitelji filma spominjati še iz filmov »Jonny ukrade Evropo«, nedavno smo ga pa videli v filmu »Sedem znanstvenikov v Elitnem kinu Matci«, kjer je igral očeta Lilian Harveyjeve, a prav zdaj pravi kinomani idealni film »Polpolni zakoni«, v katerem tudi sodeluje Alfred Abel.

Vojna z belim strupom

Japonci so pobili na Kitajskem že okrog 20.000 civilistov, žen, otrok in starcev

V Pragi so imeli oni dan zanimivo predavanje. Predaval je kitajski poslanik dr. Lee Liang o kitajskem stališču glede vojne z Japonci. Dr. Liang je dejal v svojem predavanju med drugim:

— Vojna brata proti bratu. Kitajca proti Japoncu, postaja ena najstrašnejših vojn, kar jih je kdaj vodilo človeštvo. Sistem totalitarne vojne, ki so si ga izmislili nemški strategji in ga prevzeli od njih tudi Japonci, kaže svoje grozne strahovne posledice za vsakega vojno in usodno posledice se kažejo vedno bolj. Vsa Kitajska, pa tudi vse ostali svet, je poplavljen z manjili iz Japonske. Namen tega je uspevati čuječnost mirujočnega naroda ter omajati in uničiti ga telesno in moralno.

Na koncu svojega predavanja je kitajski poslanik izrazil upanje, da se bo kitajskemu narodu kakor prej 2.000 leti posrečilo zdati zdati ohraniti, neodvisnost in svobodo, čeprav ima zlag proti sebi mnogo hujšega in do zob oboroženega sovražnika.

20.000 žrtev barbarstva

Japonci ne poznajo nobene razlike med kitajskimi vojaki in kitajskimi civilisti. Do konca oktobra so pobili okrog 20.000 civilistov, žen, otrok in starcev. Japonci ne priznajoš nikomur in njihovi bombardirji obstranjuje bolnice, šole in lazarete Rdečega križa.

Japonci so prepričani, da se jim bo posrečilo zlomiti tudi odpor nezavednega kitajskega ljudstva, če bodo uničili kitajsko inteligenco. Kitajski študentje so njihovi največji sovražniki, kajti oni so intelektualni vodje organiziranega odpora kitajskega naroda. Zato bombardirajo japonska letala tudi šole, srednje, ljudske in visoke, deške in dekleške in mnogo so jih že razdejali. Po strahovitem bombardiranju pogrešajo mnogo slavnih kitajskih učenjakov, pa tudi profesorjev in študentov. Med drugim so Japonci razdejali osrednji zdravstveni zavod v Nankingu, ki je sodeloval z Društvom narodov.

Inteligenca glavni nasprotnik Japoncev

Strahne metode Japoncev v tej vojni so vzbudile upravičeno ogorčenje in upor vsega civiliziranega sveta. Mnoge velesile so protestirale proti temu barbarskemu pobujanju civilnega prebivalstva, toda do sedaj so ostali vsi protesti žal brez uspeha. Japonske podmornice uničujejo in potaplajo kitajske ribiške ladje. Japonska letala se ne zmenijo za mednarodne običaje, temveč mirno bombardirajo tudi naprave Rdečega križa, kulturne ustanove, bolnice in cele pokrajine, čeprav niso v nobeni neposredni zvezi z vojno. Pripetilo se je med drugim, da so japonski vojski ujeli ambulanco Rdečega križa in da so vso posadko 43 moči postrelili s streljico. Najprej so potrgali vsem znake Rdečega križa, potem so jih pa postrelili. Samo trem strelcem se je posrečilo zbežati. Taki primeri so na kitajskem bojišču zelo pogosti.

Beli strup

V vsej tej bogati zbirki barbarskega vojnega orožja so podmornice, strupni plini in uporaba dum-dum krogel prava božena idila v primeri z najstrašnejšim orožjem, s katerim so sklenili Japonci ukrotiti Kitajsko, ki se jim po njihovem mnenju predegoji in preveč dolgo upira. To orožje so mamila, opij in heroin. Japonske vojaške oblasti na vojnem ozemlju pošiljajo med kitajsko prebivalstvo trgovce z mamili, da jih prodajajo kitajskim delavcem in kmetom po zelo nizki ceni.

Kitajska policija je proti tem trgovcem brez moči. Na Japonskem najstrožje kaznujejo vsakega, kdor uživa opij. Toda v vojni proti Kitajcem je vsako sredstvo dobrodošlo, tako tudi mamila. V pokrajinah,

»Leviathan« razstavna atrakcija

Prekoceaneški parniki končajo navadno svojo pot v ladjedelnicah, kjer jih razdero in porabijo za staro kovino. Prva izjema je v tem pogledu parnik »Leviathan«, zgrajen tik pred svetovno vojno. Parnik ima 50.000 ton in takrat je bil največji in tudi najrazkošnejši. Pripadal je nemški parnični družbi in imenoval se je »Vaterland«. Po vojni je bil izročen ameriški družbi kot odškodnina za parnik, ki ga je potopila nemška podmornica. Dobil je novo ime in novo posadko. Toda moderna tehnika, ki je zgradila »Normandia« in »Queen Mary«, ga je naglo prehitela.

Zdaj naj bi bil nastopil »Leviathan« pot vseh dosluženih ladij. Toda v New Yorku bo čez dve leti svetovna razstava in to mu je podajalo življenje. Za 500.000 dolarjev ga je najela za tri leta družba, ki bo napravila iz njega zabavno atrakcijo, veliko zabavišče na vodi. Parnik bo znova preplekan, in njem bo restavracija za 2.000 gostov, 3 nočna zabavišča, gledališče in dva kinematografa. Zasidran bo na morju blizu razstavišča in od zunaj ga bodo razsvetljevali močni reflektorji.

Samomor pred usmrtnitvijo

Razburilji dogodek se je pripetil v petek v kaznilišči v Boise v ameriški državi Idaho. Tam je bil obsojen na smrt Douglas van Vlack zaradi trojnega umora. Umoril je bil svojo ženo, potem je pa ustrelil še dva policista, ko sta ga hotela aretirati. Pred usmrtnitvijo je pa skočil iz najvišjega nadstropja kaznilišča na dvorišče, da bi si končal življenje in prihranil mučne trenutke pred smrtjo na električnem stolu.

Pred polnočjo sta prišla v celico smrti dva paznika, da bi odvedla obsojenca na morišče. Douglas van Vlack se jima je pa izmuznil, odhitel je tri nadstropja višje in se pogнал čez ograjo na dvorišče. Njegov zagovornik ga je hotel potolažiti, češ, da ga lahko še v zadnjem trenutku pomilostimo. Po padcu je kazal van Vlack še znake življenja, umrl je pa takoj, čim so ga prepejali v bolnico. Uradniki kaznilišča so izjavili, da bi bil morilec usmrčen tudi če bi bil po skoku na dvorišče ostal živ.

PRIPOROČLJIVO

Pisatelj Tristan Bernard se je nastanil nekod v Bretanji v skromnem hotelu, kjer so bile pa cene zelo visoke. Ko je moral plačati za skatlo vzgajalec več, nego je bila prodajna cena, je stopil naslednjega dne pred vratarja in ga vprašal: Oprostite, prosim, koliko pa stane pri vas značka za 50 centimov.

SOLARSKI MED SEBOJ

— No, kakšna je vaša nova učiteljica?

— Da ti povem po pravici — moj tip ni.

likopoznostnost priprave za ta koncert in to še pod posebno ugodnimi znamenji, saj pride v kratkem prošnja ljubljanske filharmonije za sedmo subvencijo pred ministrski svet. V tem upanju, polni optimističnega razpoloženja, pomagajo vsi brez izjeme predstavniki in odborniki, da bo koncert čim lepši. Koncert bo vodil dr. H. Scherchen, dirigent svetovnega slovesa, na čigar izrečno željo bosta prvič izvajali obe domači skladbi, ki ju je predlagal artistični odsek ljubljanske filharmonije in čier Švarova »Simfonija« in Brahmetov III. spored izpopolnjenja Beethovenova III. simfonija in Mozartova »Serenada« tako, da bo imel koncert svojeno lice. To, da bo orkester ljubljanske filharmonije kretlil dvoje domačih del, je dejanje, ki ga moramo podčrtati, saj dokazuje ljubljanska filharmonija s tem

ROLF FREMONT:

Snet v razvalinah

Pustolovski roman

— Tako je, Oba vesta, da lahko najdemo v zraku sledove dragocenih plinov: argona, neona, helija, kryptona in xenona. Prav tako so v zraku še razne druge snovi, ki se dajo v kompresorju pri kritični toploti in tlaku »izločiti«. Sama sta najbrž že uganila, da je to v zvezi z vsem, kar sem vama pravkar povedal o skrivnostnih žarkih, prihajajočih k nam iz vsemirja. Posrečilo se mi je to energijo presteči, izločiti, zgostiti.

Zadostuje, če poskrbimo še za posebno filtriranje zraka, v katerem so povsod delci aeternia, skozi kovinaste mrežice. Za to je potrebna posebna kovina in posrečilo se mi je sestaviti jo. Prestreženi elektroni napravijo v kratkem cel gram te dragocene snovi in tako lahko smatramo za premagano glavno oviro na poti k praktični uporabi aeternia. Aeternijev motor ni utopijski ali drzne sanje. Zmagovito bo nastopil pot po svetu in vidva bosta že dočakala njegovo vsestransko razširjenje in uporabo.

Ura je odbila polnoč, ko sta se Arthur in Evelina poslovila od Bensona. Vsi trije so bili srečni

* Pri zraku — 140° C in 39 atmosfer. Tako postane zrak tekoč.

23

in zadovoljni, ker niso slutili, da bo mir njihovega življenja tako kmalu moten...

VI. PRIGODE TREH

Na zapadnem koncu Massachusettskega zaliva, 370 km odadljenega od New Yorka in 370 km od Washingtona, leži bostonsko pristanišče, Boston Harbour, kateremu se mora zahvaliti za svoj postanek in procvit glavno mesto države Massachusetts.

Na južni strani se dvigata dva gorska grebena, med pristaniščem, kjer je zasidranih do tri tisoč ladij in med širnim morjem, je posejanih več otokov, med katerimi so trije na posebno široki prelivu tako, da se v njih komaj srečata dve ladiji.

Razstavno in bogato mesto iz leta 1630 ustanovljeno na enem izmed otokov, zvanem Tremont, se je kmalu razširilo tudi na celino in zdaj obstoja iz starega, južnega in vzhodnega Bostona, kateremu se je sčasoma priključilo še pet ali šest bližnjih naselbin.

Bunkers Hill, severno od vzhodnega mesta stoječ hrib, je zaslovel v dobi bojev za svobodo. V isti dobi je nastala tu tudi whistu podobna, a težja igra »Boston«, ki jo je prenesel Franklin v Francijo, kjer je postala zelo priljubljena.

V novejšem času je zaslovelo ime Boston tudi v plesni umetnosti.

Osem velikih železnih vodij v Boston, čigar splotja, ladjedelnice, cerkve, mnogi mostovi, knjiž-

nice, parki in šole spadajo med najnamenitejše v ameriških državah.

Dočim spominja stari del Bostona s svojimi ozki, vijugastimi ulicami, hišami in cerkvenimi zvoniki na evropska mesta, so novi okraj zgrajeni že povsem moderno, čisto v ameriškem duhu.

Posebno okolica »Common wealth Ave« priča o bogastvu tu naseljenega prebivalstva. In ni čuda. Sijajna trgovina z Rusijo, Indijo in Kitajsko je prinesla do 500.000 prebivalcev broječemu mestu vse blagostanje in bogastvo. V labirintu vijugastih ulic starega Bostona so pa zbrani tudi najrazličnejši pustolovci iz vsega sveta v iskanju sreče.

Blizu javnega zbirališča Faneuil Hall, znanega »Zibelka ameriške svobode«, v stranski ulici, kjer je bila vsaka tretja z bostonskim bršljinom poraščena hiša okrašena z vidnimi znaki mornariške krme, so vstopili 16. maja proti večeru v eno izmed krčm štirje možje in sedli za mizo v kotu. Vse je kazalo, da nočejo biti moteni. Prihitiel je rdečelas krčmar nemirnega pogleda in prebrisane obraze. Pazljivo si je ogledal prišlece in v duhu je ugaibal, ali niso morda preoblečeni cariniki, stikajoči po vseh krčmah na lovu za alkoholom. Tekih gostov, kazečih nam samo dobre kupčije, oče Bennett nikoli ni imel rad.

Zato se mu je obraz takoli radostno ziasnil, čim je spoznal v enem izmed gostov po vseh zakonitih krčmah dobro znanega bostonskega kmarja Johna Morleva. Nihče pa ni slutil, da je pripadaj ta častivredni mož s svojo »lupino« že mnogo ton raznih

prepovedanih pijač, na katere je carinska policija povsod tako budno prežala.

Morley je bil zaslovel po svojem pogumu in spretnosti kot pilot, ki se ni bal nevarne poti, če je bilo treba pripeljati ladjo v pristanišče, pa naj je bilo morje še tako razburkano in naj je še tako premetavalo ladjo po valovih.

Njegova mala »Swallow« se je previdno bližala pomoči pričakujočemu orjaku, vodila jo je krepka roka prvega Morlevovega pomočnika, dočim je pazil drugi na motor. Kapitan sam je pa stal pripravljen na skok, ki je pomenil življenje ali smrt na nosu svoje ladjice. Liki zver svoj plen je pazljivo opazoval na boku ladje gugajočo se žično lestvico, da bi se v pravem trenutku ootrijel.

Cesto, ko je pretila nevarnost, da bodo valovi razbili »Swallow« ob boki parnikov, se je oprjel Morley s ključko s krova vržene mu vrvi in potem se je pustil potegniti na krov, nihajoč nekaj časa med nebom in vodo nad udarci valov, poganjajočih se za njim liki divja zver za bežečim plenom. Prestreženim gledalcem so se zdeli taki trenutki vedno.

Kadarkoli je stonil tako na krov, so pozdravili Morleva ključke posadke in prestrašeni potniki, katerim se je zdel ta prerasti mož v takih trenutkih rešilni angel. Strah in groza sta potem izginila, zaupanje v srečni konec vožnje je pomnilo prestrašena srca in ko je stonil Morley trdnih korakov in samozavestno na končanih motikah, so vsi okrog njega razbili, da zija pod njihovimi nogami strašno nenasično brezdnost.